

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EVLİ VE ÇOCUK SAHİBİ KADINLARIN EVLİLİK UYUMLARININ ÇOCUK
YETİŞTİRME TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

Gökşen Kübra TÜRKMEN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Hüsnü ERKMEN

İSTANBUL - 2018

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EVLİ VE ÇOCUK SAHİBİ KADINLARIN EVLİLİK UYUMLARININ ÇOCUK
YETİŞTİRME TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

Gökşen Kübra TÜRKMEN
164102125

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Hüsnü ERKMEN

İSTANBUL - 2018

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 164102125
Öğrenci Adı Soyadı	: Gökşen Kübra Türkmen
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Hüsnü Erkmen
Tezin Başlığı	: Evli ve Çocuk Sahibi Kadınların Evlilik Uyumlarının Çocuk Yetiştirme Tutumları Üzerindeki Etkisi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 13.07.2018	Saati	: 18:00
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☒ OY BIRLIGI ☐ OY ÇOKLUGU			
☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.			
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)			
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDEDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi.	☐ Değişti.	
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BIRLIGI ile REDEDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Prof. Dr. Hüsnü Erkmen	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Habib Erensoy	
Üye	Doç. Dr. Bengü Özüğür Uysal	

Yemin Metni

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum” Evli ve Çocuk Sahibi Kadınların Evlilik Uyumlarının Çocuk Yetiştirme Tutumları Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

Gökşen Kübra TÜRKMEN

İmza

TEŞEKKÜR

Bu araştırmada, evli ve çocuk sahibi kadınların evlilik uyumlarının çocuk yetiştirme tutumları üzerindeki etkisi incelenmektedir. Evlilik uyum düzeyinin ve bazı demografik özelliklerin çocuk yetiştirme tutumları üzerine bir etkisi olup olmadığı sorusuna cevap aranacaktır.

Çalışmamın ilk gününden itibaren desteklerini ve yardımlarını her zaman yanımda hissettiğim sevgili ailem... Yaşamımın her aşamasında olduğu gibi, tez çalışmam sırasında da bana verdikleri sevgi ve her türlü destekleri için başta babama, anneme ve kardeşime en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam süresince rehberlik ve desteğini aldığım değerli hocam Sayın Prof. Dr. Hüsnü ERKMEN' e saygılarımla teşekkür ediyorum.

Çalışmamın araştırma aşamasında desteğini esirgemeyen tüm meslektaşlarıma, arkadaşlarıma ve akrabalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak çalışmama katılıp benimle bilgilerini paylaşan tüm annelere sonsuz teşekkürler.

Araştırmanın ilgili alan yazına katkılar sağlaması dileğiyle...

Gökşen Kübra TÜRKMEN

EVLİ VE ÇOCUK SAHİBİ KADINLARIN EVLİLİK UYUMLARININ ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

ÖZET

Aile, bireyin toplumsallaşmasında belirleyici bir ögedir. Sağlıklı bir nesil, ruhsal yönden sağlıklı bireylerin yetiştiği aileler ile mümkündür. Ailenin temellerinin oluşmasında evliliğin önemli bir rolü vardır. Eşlerin, birbirleriyle sağlıklı iletişim kurabilmesi, karşılaştıkları farklılıklar ya da uyuşmazlıklar karşısında uzlaşmaya varabilmesi evlilik uyumunun var olduğunu gösterir. Çiftler, sahip olduğu değer ve alışkanlıkları çocuklarına aktarır. Çocuğun fiziksel, ruhsal ve zihinsel olarak sağlıklı olabilmesinde annenin çocuk yetiştirme tutumları önem taşımaktadır.

Bu araştırmada, evli ve çocuk sahibi kadınların evlilik uyumlarının çocuk yetiştirme tutumları üzerindeki etkisi incelenmektedir. Evlilik uyum düzeyinin ve bazı demografik özelliklerin çocuk yetiştirme tutumları üzerine bir etkisi olup olmadığı sorusuna cevap aranacaktır. Araştırma verileri 200 evli ve çocuk sahibi kadın üzerinden elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Oluşturulan anket 3 bölümden oluşmaktadır. Bunlar, Demografik Bilgi Formu, (PARI) Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (PARI- Parental Attitude Research Instrument) ve Evlilik Uyum Ölçeği şeklindedir.

Araştırmanın analizinde IBM SPSS 20 programı kullanılmıştır. Analizde katılımcıların demografik bilgileri frekans analizi yardımıyla gösterilmiş ve araştırma değişkenlerine ilişkin betimleyici bilgiler verilmiştir. Sonrasında ise araştırma değişkenleri, demografik bilgilere göre karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmada bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Son olarak araştırma değişkenleri arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile incelenmiştir.

Elde edilen sonuçlar incelendiğinde katılımcıların evliliklerindeki uyum artış gösterdiğinde, aşırı koruyucu anneliğin, demokratik tutumun, geçimsizliğin ve sıkı disiplinin azalma gösterdiği görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Aile, evlilik uyumu, çocuk yetiştirme tutumları

THE EFFECT OF MARITAL ADJUSTMENT OF MARRIED AND CHILD-BEARING WOMEN ON CHILDREARING ATTITUDES

ABSTRACT

The family is a decisive factor in the socialization of the individual. A healthy generation is possible with families trained by healthy individuals in the psychological direction. Marriage has an important role in the formation of the foundations of the family. The ability of spouses to communicate properly with each other, to reach a compromise in the face of differences or conflicts they have demonstrated shows that marriage compatibility exists. Couples convey the values and habits they have to their children. It is important for the mother's child-raising attitudes to be healthy, physically and mentally.

In this research, the effect of marital adjustment on the childrearing attitudes of married and child-bearing women is examined. There will be an answer to the question whether marital adjustment level and some demographic characteristics have an effect on childrearing attitudes. Research data were obtained from 200 married and child-bearing women. Survey method was used as data collection tool in the research. The created questionnaire consists of 3 parts. These are the Demographic Information Form (PARI) Family Life and Parental Attitude Research Instrument, and the Marriage Compliance Scale.

IBM SPSS 20 program was used in the analysis of the study. In the analysis, the demographic information of the participants was shown with the help of frequency analysis and the descriptive information about the research variables was given. Subsequently, research variables were compared according to demographic information. Independent sample t test and one way ANOVA were used in this comparison. Finally, the relationship between research variables was examined by Pearson correlation analysis.

When the results obtained were examined, it was seen that when the harmony of participants' marriages increased, the overprotective mother, democratic attitude, incompatibility and tight discipline decreased.

Key words: Family, marital adjustment, childrearing attitudes

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	I
TEŞEKKÜR	II
ÖZET	III
ABSTRACT	V
KISALTMALAR	IXX
TABLolar LİSTESİ	X
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
BÖLÜM I – GİRİŞ	1
ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
ARAŞTIRMANIN SORULARI.....	2
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI.....	3
ARAŞTIRMANIN TANIMLARI.....	4
EVLİLİK.....	4
EVLİLİK UYUMU	4
ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI:	4
ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	4
BÖLÜM II	5
LİTERATÜR TARAMASI	5
2.1 EVLİLİK UYUMU	5
2.2 ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI	7
2.2.1 Demokratik Tutum.....	11
2.2.2 Otoriter Tutum	11
2.2.3 Serbest Tutum.....	12
2.2.4 Aşırı Korumacı Tutum.....	12
2.2.5 Aşırı Hoşgörülü ve Gevşek Tutum.....	13
2.2.6 Dengesiz Tutum.....	14
2.3 EVLİLİK UYUMU VE ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLER.....	14
2.4 ANNELERİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARINA İLİŞKİN İNCELEMELER	16
2.5 ANNELERİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALAR	18
BÖLÜM III GEREÇ VE YÖNTEM	19
3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI	19
3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	19
3.3. ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	19

3.3.1. PARI.....	20
3.3.2. Evlilik Uyum Ölçeği.....	21
3.4. ARAŞTIRMANIN ANALİZİ.....	222
3.5 ETİK	22
BÖLÜM IV	23
BULGULAR.....	23
4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLERE YÖNELİK BULGULAR	23
TABLO 1. DEMOGRAFİK BİLGİLERE İLİŞKİN FREKANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	23
4.2. ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİNE YÖNELİK BULGULAR	24
TABLO 2. ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİNE İLİŞKİN BETİMSSEL ANALİZ SONUÇLARI	24
TABLO 3. ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİ ARASINDA İLİŞKİYE YÖNELİK PEARSON KORELASYON ANALİZİ SONUÇLARI	25
TABLO 4. KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİ İLE EVLİLİK UYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİYE YÖNELİK TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	26
TABLO 5. KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİ İLE AŞIRI KORUYUCU ANNELİK ARASINDAKİ İLİŞKİYE YÖNELİK TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	28
TABLO 6. KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİ İLE DEMOKRATİK TUTUM VE EŞİTLİK TANIMA ARASINDAKİ İLİŞKİYE YÖNELİK TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	30
TABLO 7. KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİ İLE EV KADINLIĞI ROLÜNÜ REDDETME ARASINDAKİ İLİŞKİYE YÖNELİK TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	32
TABLO 8. KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİ İLE GEÇİMSİZLİK ARASINDAKİ İLİŞKİYE YÖNELİK TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	34
BÖLÜM IV	38
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	38
4.1 SONUÇ.....	38
4.2 ÖNERİLER.....	39
KAYNAKLAR	40
EKLER.....	51
EK-I KİŞİSEL BİLGİ FORMU.....	51
EK-II EVLİLİK UYUM ÖLÇEĞİ (EUÖ).....	52
EK – III PARI (AİLE HAYATI VE ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMU ÖLÇEĞİ) ..	54

KISALTMALAR

Akt.: Aktarma

EUÖ: Evlilik Uyumu Ölçeği

F: Korelasyon

N: Örneklem Sayısı

P: Anlamlılık Durumu

S: Standart Sapma

SPSS: Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi Paket Programı (Statistical Package For Social Sciences)

PARI: Parental Attitude Research Instrument (Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği)

X: Aritmetik Ortalama

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Demografik Bilgilere İlişkin Frekans Analizi Sonuçları

Tablo 2. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

Tablo 3. Araştırma Değişkenleri Arasında İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Tablo 4. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 5. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Aşırı Koruyucu Annelik Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 6. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 7. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 8. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Geçimsizlik Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 9 Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Sıkı Disiplin Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil - I Olumsuz Aile Tutumları Modeli

Şekil – II Olumlu Aile Tutumları Modeli

BÖLÜM I

GİRİŞ

Aile, toplumun en köklü ve en küçük sosyal kurumudur. Ailenin tanımı, toplumların benimsemiş olduğu kültürlere göre farklılık göstermektedir. Her toplumun aile betimlemesi süreç içinde oluşmuştur. Ailenin türü, kişi sayısı, gelir durumu, kültürel tercihleri, eğitim ve iş durumları gibi etkenler toplumlaşmada etkilidir. Aileler, toplumun gelenek ve göreneklerini, genel eğilimlerini, kültür ve ahlak anlayışlarını sonraki kuşaklara aktarmakla görevlidirler. Aile genel olarak nüfusu yenileme, milli kültürü taşıma, çocukları sosyalleştirme, ekonomik, biyolojik ve psikolojik tatmin fonksiyonlarının yerine getirildiği bir kurumdur. (Ekşi, 2011: 54).

Evlilik; resmi olarak iki bireyin ruhsal ve fiziksel olarak bir araya geldiği beraberlik biçimidir. Evlilikler genellikle iki tarafın özgür iradesine ve isteğine bağlı olarak gerçekleşir. Evlilik ilişkisi; karşılıklı dayanışma, evlilik çatısı altında sorumlulukları paylaşma, anne-baba olma ve hayat görüşlerinin birleşmesi gibi unsurlar içerir. Evlilik kararıyla da ailenin temelleri atılır. Gladding (2002), aileyi; bireylerin sınırları olması gerektiğini fakat yeri geldiğinde de bu sınırların genişletilip sorunlar karşısında uzlaşmayı başarabilen bir sistem olarak tanımlamaktadır.

Eşlerin, birbirleriyle sağlıklı iletişim kurup, karşılaştıkları farklılıklar ya da uyuşmazlıklar karşısında uzlaşmaya varabilmesi evlilik uyumunun var olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda, evlilik uyumu; çiftlerin birbirleriyle geçirdikleri zaman diliminde mutlu, huzurlu ve memnun olmaları anlamına da gelmektedir.

İnsan davranışları, model olarak benimsenir. Bu boyutta ailenin olumlu/olumsuz tutumları çocukların davranış modellemeleri arasında önemli yere sahiptir. Çocuğun fiziksel, ruhsal ve zihinsel olarak sağlıklı olabilmesinde annenin ve babanın çocuk yetiştirme tutumları önem taşımaktadır. Çocuk; aile içerisindeki üyeleri, özellikle de anne babasını gözlemleyerek başkalarına karşı nasıl davranması gerektiğini ve toplumsal kuralları öğrenir. “Çocuğun topluma uyum sağlamasının ve olumlu toplumsal davranışlar sergilemesinin en önemli etkeni anne-baba ve çocuk arasındaki sıcak, koruyucu ve sevgi dolu ilişkinin varlığıdır.” (Çeliköz, N., ve ark., 2008).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, evli ve çocuk sahibi kadınların evlilik uyumlarının çocuk yetiştirme tutumları üzerindeki etkisi incelenecektir. Toplumsal uyumun temeli evlilik uyumundan geçmektedir. Evlilik ilişkilerinin uyumlu bir şekilde devam edebilmesi için ilişkiye etki eden faktörlerin tespit edilmesi çok önem taşır. Evlilik uyum düzeyinin ve çeşitli değişkenlerin çocuk yetiştirme tutumları üzerine bir etkisi olup olmadığı sorusuna cevap aranacaktır.

- Birinci bölümde evlilik kavramı ve evlilik uyumu üzerine konular ele alınmıştır.
- İkinci bölümde çocuk yetiştirme tutumları açıklanmıştır.
- Üçüncü bölümde evlilik uyumu ve çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkilere yönelik konular ele alınmıştır.
- Dördüncü bölümde annenin çocuk yetiştirmedeki rolü ve etkileri anlatılmıştır.
- Beşinci bölümde araştırmanın gereç ve yöntemlerinden bahsedilmiştir.
- Altıncı bölümde ise ölçek ve veri analizleri açıklanmıştır.
- Yedinci bölümde sonuç ve öneriler anlatılmıştır.
- Sekizinci ve son bölümde ise araştırmada kullanılan ölçekler mevcuttur.

Araştırmanın Soruları

Bu araştırmada bazı temel sorulara cevap aranmaktadır. Bunlar;

- Evli ve çocuk sahibi kadınların evlilik uyum düzeyleri ile çocuk yetiştirme tutumları arasında bir ilişki var mıdır?
- Kadınların yaşları ile evlilik uyum düzeyleri arasında bir bağ var mıdır?
- Kadınların evlilik süresi ile evlilik uyum düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?
- Kadınların çocuk sayılarıyla evlilik uyumları arasında bir ilişki söz konusu mudur?
- Kadınların eğitim durumlarıyla evlilik uyumları arasında bir ilişki var mıdır?
- Kadınların çalışma durumlarıyla evlilik uyum düzeyleri arasında bir bağ var mıdır?
- Annenin yaşına göre çocuk yetiştirme tutumları arasında bir ilişki var mıdır?

- Annenin evlilik süresine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında bir ilişki var mıdır?
- Annenin çocuk sayısına göre çocuk yetiştirme tutumu farklılık gösterir mi?
- Annenin eğitim durumu çocuk yetiştirme tutumunu etkiler mi?
- Annenin iş durumu çocuk yetiştirme tutumunu etkiler mi?
- Annenin alışma/çalışmama hayatı ile çocuk yetiştirme tutumu arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Evlilik kurumu, ailenin başlangıç ve temel noktası olması sebebi ile titizlikle incelenmesi gereken bir kavramdır. Toplumsal ve insani uyumların temeli evlilik uyumundan geçmektedir. Evlilik sürecinde anne-baba olmak yaşanılası en özel duygulardan biridir. Çocuğun fiziksel, ruhsal ve zihinsel olarak sağlıklı olabilmesinde annenin ve babanın çocuk yetiştirme tutumları önem taşımaktadır. Kadınların evlilik uyum düzeylerinin, çeşitli demografik sorularla birlikte, çocuk yetiştirme tutumlarını ne ölçüde etkilediği incelenecektir. Bu bağlamda üzerinde çalışılacak olan tez konusu, daha önce çalışılmamış bir konu olması sebebiyle araştırılması literatüre fayda sağlayacak bir yazıdır.

Araştırmanın Sayıltıları

Katılımcıların; kişisel bilgi formu, evlilik uyum ölçęi ve PARI aile hayatı ve çocuk yetiştirme tutumu ölçęine içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

Araştırmanın Tanımları

Evlilik

“Evlilik, karşılıklı cinsel doyumun sağlanması, birlikteliği, dayanışmayı ama bunlardan da önemlisi, neslin devamını sağlayan bir ilişki biçimidir.”(Saxton, 1982:216).

Evlilik uyumu

Locke (1968), evlilik uyumunu şu şekilde açıklamıştır. Eşlerin evliliğin tümlüğüne ahenk sağlayacak değişiklikleri sindirdikleri; birbirleri ile iletişim kurabildikleri; tartışmaları her ikisini de mutlu edecek şekilde sonuçlandırdıkları ya da sorunlardan uzak durdukları; böylece birbirlerinden ve evlilikten mutlu oldukları adaptasyondur.

Birbirinden değişik kişiliğe sahip çiftlerin günlük yaşamın değişen koşullarına uymaları, yaşadıkları anlaşmazlıkları uzlaşma içinde çözmeleri, birbirleriyle iyi iletişim içinde olup mutlu olmak ve ortak hedeflere ulaşmak için birbirlerini tamamlamalarıdır. (Spanier, 1976).

Çocuk yetiştirme tutumları:

Çocuğun fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı gelişebilmesindeki anne baba tutumlarıdır. Bu tutumlar; demokratik tutum, otoriter tutum, serbest tutum, aşırı korumacı tutum, aşırı hoşgörülü ve gevşek tutum ve dengesiz tutum olarak kategorileşmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmanın evreni Ankara ilinde yaşayan 200 evli ve çocuk sahibi kadınla sınırlıdır.
- Araştırmada kullanılan PARI ölçeği, alt boyutları ile sınırlıdır.
- Araştırmada kullanılan ölçekler Kişisel Bilgi Formu, Evlilik Uyum Ölçeği ve PARI ölçeğiyle elde edilen verilerle sınırlıdır.

BÖLÜM II

LİTERATÜR TARAMASI

2.1 Evlilik Uyumu

Aileyi ilgilendiren konularda anlaşmaya varıp sorunları pozitif yönde çözebilen kişilerin evliliği, uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır. Franzoi ve ark. (1985) çiftlerle çalışmış ve olaylara karşı tarafın bakış açısıyla bakmanın evlilikte yaşanan stres ve olumsuzlukları en aza indirmede yardımcı olduğunu bulmuşlardır. Diğer bir araştırmada da yine benzer sonuçlar bulunmuştur. “Olaylara karşı tarafın bakış açısından bakabilmek, çiftlerin evlilik uyumunun belirleyici etmenleri arasındadır.” (Davis ve Oathout, 1987; Long ve Andrews, 1990).

Evlilik, toplumu oluşturan bireylerin ilişkilerini toplumsal normlara uyum sağlayacak şekilde resmileştirmesi ve toplumun temeli aile birliğini oluşturmak için attıkları temel adımdır. Spainer (1979), evlilik kalitesi yüksek çiftlerin sahip olduğu nitelikler arasında uyum düzeylerinin iyi olması, sağlıklı iletişim, yüksek mutluluk ve memnuniyet düzeyi ile yüksek evlilik doyumunu sıralamıştır (Akar ve diğer., 2005 s.40)

Birbirinden değişik kişiliğe sahip çiftlerin günlük yaşamın değişen koşullarına uymaları, yaşadıkları anlaşmazlıkları uzlaşma içinde çözmeleri, birbirleriyle iyi iletişim içinde olup mutlu olmak ve ortak hedeflere ulaşmak için birbirlerini tamamlamalarıdır. (Spanier, 1976).

Evlilik uyumu kavramı, çeşitli türden olgular olması nedeniyle fazlasıyla tenkit edilmiştir. ‘Evlilikte mutluluk, evlilik doyumunu ve evlilikte başarı kavramları evlilik uyumu ile birlikte kullanılsa da sonrasında farklı konular olarak incelenmiştir.’ (Kastro, 1998; 6 Watanabe ve ark., 1995).

Eşlerin, birbirleriyle sağlıklı iletişim kurup, karşılaştıkları farklılıklar ya da uyumsuzluklar karşısında uzlaşmaya varabilmesi evlilik uyumunun var olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda, evlilik uyumu; çiftlerin birbirleriyle geçirdikleri zaman diliminde mutlu, huzurlu ve memnun olmaları anlamına da gelmektedir. Çiftlerin evlilik uyum düzeyleri olası bir kriz durumuna yaklaşma biçimlerini, problem çözmeye yönelik girişimlerini, stresle başa çıkabilmelerini, birçok değişkeni etkilemekte ve çocukların yetiştirilme süreçlerinin şekillenmesinde etkin rol oynamaktadır.

Locke (1968), evlilik uyumunu evliliğin birlikteliğine ahenk sağlayacak değişiklikleri sindirdikleri; birbirleri ile iletişim kurabildikleri; tartışmaları her ikisini de mutlu edecek şekilde sonuçlandırdıkları ya da sorunlardan uzak durdukları; böylece birbirlerinden ve evlilikten mutlu oldukları adaptasyondur şeklinde açıklamıştır.

Çiftlerin bazı demografik özellikleri (yaş, evlilik süresi, çocuk sayısı, eğitim durumu, çalışıp çalışmama durumu ve gelir düzeyleri vb.) evlilik uyumunda önemli role sahiptir. Demiray (2006) yaptığı çalışmada çiftlerin yaşları ve evlilik süreleri, gibi parametreler ile evlilik uyumu arasında ilişki görülmüştür. “Gelir durumu, eğitim düzeyi, yaş gibi faktörlerin evlilik uyumunda önemli role sahip olduğu bulunmuştur.”(Anderson,1983).

Evlilik sürecinde çiftlerin çocuk sahibi olmaları ile devam eden birçok değişken faktör çiftlerin çocuk yetiştirme anlayışlarında etkili olacaktır. Çocuk sahibi olmak da eşlerin evlilik uyumlarını karşılıklı olarak etkileyen bir unsurdur.

2.2 Çocuk Yetiştirme Tutumları

Sağlıklı aileler, geleceğe güvenle bakan sorumluluk sahibi çocuklar yetiştirmek ister. Bu bağlamda anne babaların çocuk yetiştirme tutumları, çocuğun ileriki hayatının şekillenmesinde önem teşkil etmektedir. Aile içinde yaşanan huzursuzluklar çocukları olumsuz yönde etkilemektedir. Yılmaz (2001), tarafından yapılan çalışmada, çocukların kişiliğine yönelik değerlendirmeleri eğer anne ve babaları arasındaki uyum yüksekse olumlu olmaktadır sonucu bulunmuştur.

Çocuk büyütmenin tek ve gerçek bir yolu bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar her ailenin kendine özgü bir çocuk yetiştirme stiline olduğunu göstermiştir. Her ana babanın kendi biricik üslubu olmakla birlikte, bunların ailelerin çoğunluğunu kapsadığı görülmektedir (Gander ve Gardiner, 1998: 52). Her ebeveynin yetiştirilme tarzı ve hayata karşı bakış açısı farklı olduğundan, tek gerçek çocuk yetiştirme tutumu kabul görmemektedir.

Çocuğun her yaşta kazanması gereken bazı yetileri vardır. Bu boyutta ailenin rolü ve tutumu; çocuğun, kişiliğinin ve karakterinin gelişmesindeki en etkili yollardan biridir. Davranışı geliştirmenin ya da söndürmenin en kolay yolu model olmaktır. Anne ve babaların iyi birer rol model olmaları gerekmektedir. Çünkü çocuklar ebeveynlerini taklit edip onların duygularını, tepkilerini ve yaptıklarını benimseyip yaşamlarına aktarırlar. Çocuklar bu şekilde de yavaş yavaş kişiliklerini oluştururlar. “Anne babaların benimsedikleri çocuk yetiştirme tutumları, çocuğun kişiliğini olumlu etkileyebileceği kadar olumsuz da etkileyebilmektedir.” (Ceyhan, 2000).

Eğer aile; aşırı müdahaleci, aşırı kontrol edici, aşırı kaygı dolu ya da aşırı koruyucuysa çocuğun kaygıyla veya depresyonla ilgili sorunlarına zemin hazırlanabilir. Böyle tutumlar çocuğun çevreyi tanıyıp pratik yapmasına olanak sağlamamaktadır. Bu tutumların tam tersi olan “özgür çocuk yetiştirme” tutumu da çocukların başkalarının özgürlüklerine müdahale etme zemini hazırlar. Bu tutum sonucunda ise; çocuğun ilerleyen yaşlarında oluşabilecek bireysel çatışmaları beraberinde getirebilmektedir.

Her çocuğun kendine özgü; fiziksel, sosyal, zihinsel ve ruhsal olarak bireysel farklılıkları vardır. Dolayısıyla her çocuktan monoton bir şekilde aynı şeyler beklenmemelidir. Doğru davranış tutumları genel olarak incelenecek olursa ilk olarak;

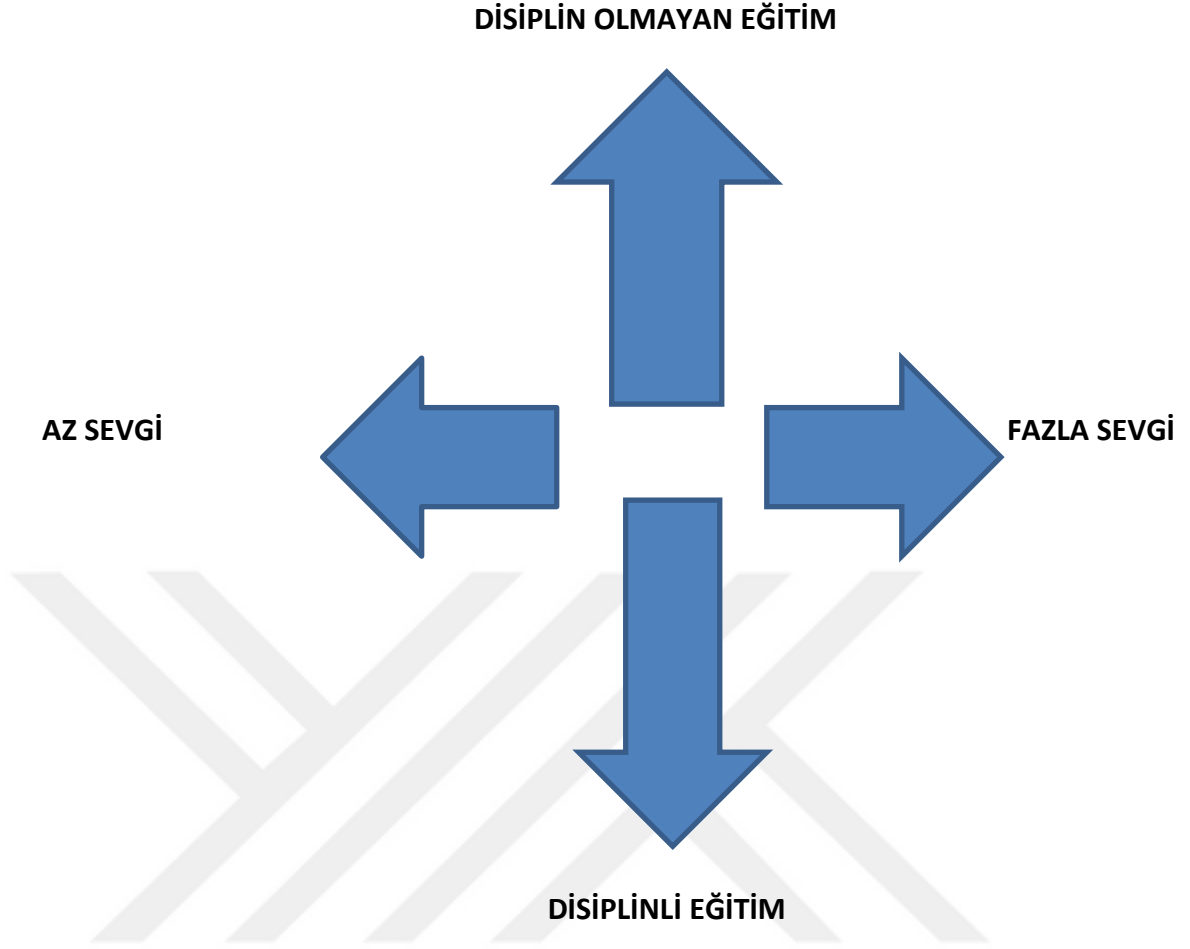
çocuktan yapamayacağı bir şeyi beklememek gerekir. Bunun bilinebilmesi içinse; çocuğun yeteri anlamda tanınmıyor olması gerekmektedir. Sonrasında, çocuğu başardığı durumlar karşısında takdir edip cesaret vermek gerekir. Son olarak; çocuğa yapamadığı ya da zorlandığı durumlar karşısında ilk olarak cesaret verilmelidir. Çocuğun aileden tekrar yardım istediği durumlarda nasıl yapılacağı gösterilip benzerini yapması çocuktan istenmelidir. Buradaki amaç; çocuğun, pratik yapmasına olanak sağlamak ve kendi becerilerini kazanmasına destek olmaktır.

“Çocuk yetiştirme tutumları arasında üç durum söz konusudur. Bunlar; otoriter, demokratik ya da ilgisiz anne baba tutumu ile çocuğu duygusal olarak kabul ya da red eden anne baba tutumudur.” (Rice,1997).

Anne-babaların çocuklarına etkili ebeveynlik yapabilmeleri için temel şart çocukları ile kuracakları sağlıklı iletişimidir. Yalnızca kendi görüşlerini dikkate alan değil de çocuğunun fikirlerine de saygılı olan, dinlemeye değer bulan, farklılık ve yeniliklere açık, paylaşım yapma taraftarı ebeveynlerin liderlik ettiği aile ortamının varlığı, üyesi olmaktan mutluluk duyan, her koşulda anne-babasının desteğini göreceğini bilen, karşılaşabileceği sorunlara etkili çözümler getirebilme becerisi kazanmış, özgüvenli çocukların yetişmesine olanak sağlar. (Çağdaş ve Şahin-Seçer, 2006, s.88)

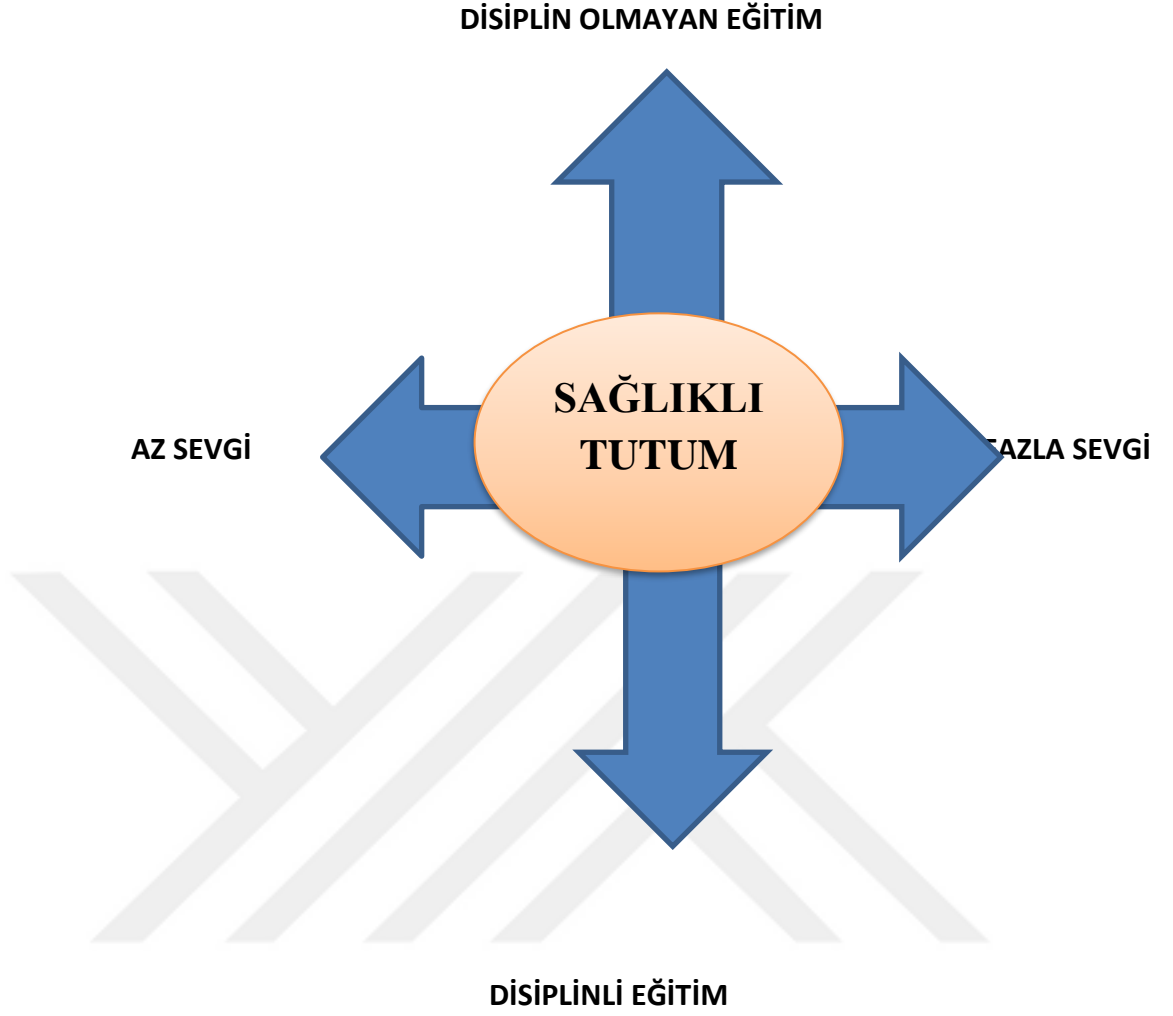
Ebeveynlerin çocuk yetiştirmede kullandığı tutumlar literatürde farklı şekillerde gruplanmıştır. Genel olarak çocuk yetiştirme tutumları şu şekilde sınıflanabilir;

1. Demokratik Tutum
2. Otoriter Tutum
3. Serbest Tutum
4. Aşırı Koruyucu Tutum
5. Aşırı Hoşgörülü ve Gevşek Tutum
6. Dengesiz Tutum

Şekil – I Olumsuz Aile Tutumu Modeli

Olumsuz aile tutumları; “Gevşek Eğitim”, “Aşırı Sevgi”, “Sıkı Eğitim” ve “Yetersiz Sevgi” nin baskın olduğu durumlarda görülür. Aşırı sevgi ve gevşek eğitimin bir arada olduğu tutumlarda çocukta sorumsuz davranışlar gözlemlenebilir. Aşırı sevgi ve sıkı eğitimin olduğu tutumlarda çocukta bencil davranışlar görülebilir. Yetersiz sevgi ve aşırı disiplinin uygulandığı tutumda ise çocukta anti sosyal davranışlarda artış gözlemlenebilir. Yetersiz sevgi ve gevşek eğitimin uygulandığı durumlarda ise çocukta pasif davranışlar gözlemlenebilir.

Şekil- II Olumlu Aile Tutumları Modeli

Olumlu tutumlar ise; sevgi ve disiplinin dengede uygulandığı ailelerde görülür. Bu ailelerde yetişen çocuklar ilerleyen yıllarında özgüvenli, girişken, etkin ve yaratıcı olmaktadır.

Olumlu tutum sergileyen ailelerde yetişen çocukların akademik başarıları ve kariyer ilerlemelerindeki özgüvenleri, olumsuz tutumda yetişen çocuklara göre daha yüksek olmaktadır.

Bu aile modelini benimseyip uygulayan ebeveynlerin, evlilik ilişkilerinde de uyumlu bir bağ söz konusudur. Öyle ki çocuğa karşı daha dengeli bir tutumla yaklaşan anne-babalar, evlilik ilişkilerinde birbirlerine karşı daha hoşgörülü ve anlayışlı davranabilmektedir.

2.2.1 Demokratik Tutum

Demokratik tutum; kontrol ve ilginin dengede yürütüldüğü bir tutum şeklidir. Tutum olarak herkese önem verilir ve kişiliğe saygılı olunur. Yaptırılmak istenenler zorla değil, hak ve kurallara uygun ölçüde uygulanır. Demokratik ebeveynler çocuğun isteklerini mantıklı bir düzeyde değerlendirir. “Çocuğun kabul edilmeyen davranışının nedenleri olumlu bir şekilde açıklanır. Birçok davranış hoş görülür.” (Whirter, Voltan Acar, 2000). Demokratik çocuk yetiştiren ebeveynler çocuklarının bağımsız olarak kişilik geliştirmesine destek olurlar.

Aile içinde hak ve sorumluluklar için, anne ve babalar bazı ölçüler belirler ve bunları çocuğa anlatır. Kesin sınırlamalar yapılmadan çocuğun fikri alınır. Aile içinde kurallar çocukla birlikte konulur. Kurallara uygun davranması için çocuk desteklenir. “Bu tutum içinde yetişen çocuklar kabul edilip cesaretlendirildikleri, özerk yetiştirildikleri, esnek kurallar içinde oldukları içindir ki; kendilerine güvenirlere, kendini kontrol etmekte ve sosyal açıdan yeterlidirler, daha iyi okul performansı gösterirler ve yüksek düzeyde kendilerine saygıları vardır.” (Kırkincioğlu,1995)

2.2.2 Otoriter Tutum

Otoriter tutum; çocuğu katı bir disipline maruz bırakan ve çocuğun kurallara kesin olarak uymasını bekleyen anne baba tutumudur. Ebeveynler tarafından belirlenen kurallara, çocukların uyması beklenir. Bu tutumu uygulayan anne babalar çocukların bağımsız olmasını istemezler. Bu ailede yetişen çocuklar korku duyar ve özerk davranma sorunu yaşar. Çocuk, ailenin sergilediği sert ve katı tutum karşısında çevresiyle iletişim kurmakta sorun yaşar ve özgüven duygusunu geliştiremez. İlerleyen senelerde ise kendi bağımsızlığını oluşturmada zorluklar yaşamaktadır. Otoriter ve baskıcı tutum sergileyen anne babaların çocuklarının mutsuz, asosyal ve kaygılı çocuklar olduğu görülmüştür.

Argun (1995) annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun denetim odağı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Otoriter tutumda olan annelerin çocuklarının dışsal denetimli oldukları belirlenmiştir.

Başal ve arkadaşlarının 2014 yılında yapmış oldukları çalışmada baskıcı ve otoriter tutuma sahip ebeveynlerin kız çocuklarında en fazla liderlik, sosyallik ve baskıcı olma gözlenirken demokratik tutumlu ebeveynlerin erkek çocuklarının otoriter ve baskıcı tutum sergileyen ebeveynlerin erkek çocuklarına göre daha hoşgörülü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.2.3 Serbest Tutum

Çocuğuna yönelik yeterli sorumluluk almayan, ilgisiz ve ihtiyaçlara karşı duyarsız anne baba tutumudur. Çocukları yönlendirme ya da yönetme bu tip ailelerde söz konusu değildir. Ebeveynler genel olarak umursamaz bir tutum sergiler.

“Olumlu davranışları pekiştirilmediği gibi olumsuz davranışları da uyarılmadığı için çocukta muhakeme yeteneği gelişmez ve ilerleyen yaşamında bağımsız bir yetişkin olmakta ve isabetli kararlar almakta zorlanır.” (Akt: Aydın, 2004, s.10).

Yapılan bazı araştırmalar da çocuğun erken yaştan itibaren ilgisiz annelerle maruz kaldıklarında sorunlu bağımlılık gösterdiği ve sosyal gelişimlerinin de yetersiz olduğu görülmüştür. (Bornstein & Zlotnik, 2008).

2.2.4 Aşırı Korumacı Tutum

Aşırı korumacı tutum; çocuğa aşkla bağlanmış sürekli koruma içinde olan anne baba tutumudur. Çocuğun her türlü gereksiniminin, aile tarafından karşılandığı bir tutumdur. Çocuğun süreç içinde kazanması gereken tüm sorumlulukları anne-baba üstlenir. Bu tutum içerisinde çocuğun bireyselleşme süreci yok sayılır. Aile, çocuğun herhangi bir alanda kendini ifade etmesine izin vermez. Sürekli kontrol edici ve müdahaleci davranıldığı için çocuk kendini yaşamı boyunca ailenin bir parçası olarak görür.

Çocuğun yapabileceği işleri bile ebeveynlerin üstelenmesi tutumu olarak da izah edilir. Anne babanın aşırı koruması, çocuğa gerektiğinden fazla kontrol ve özen göstermesi anlamına gelir. (Yavuzer, 2001: 106–121). Bu aile tutumu içerisinde yetişmiş olan çocuklar ileriki yaşamlarında zorluklar yaşar ve çocuğun sosyal gelişimi zedelenir. Çocuğun yemeğini kendi başına yemesine izin verilmez, tuvalet ihtiyacını karşılamasına yardım edilir, okuldaki ödevlerini yalnız başına yapmasının önüne geçilir, bağımsız bir arkadaş çevresine sahip olması engellenir, tüm zamanını ailesiyle geçirmesi sağlanır.

2.2.5 Aşırı Hoşgörülü ve Gevşek Tutum

Aşırı hoşgörülü ebeveynler, çocuğa karşı zayıf kontrol ve üst düzey kabulde bulunurlar. Çocuğun kişisel ve sosyal hayat sürecinde aile hiçbir şeyine karışmaz. Çocuk kendi iradesine bağlı kararlar alır. Erken çocukluk döneminde disiplin kazanamayan çocuk ilerde hem kendisi sorun yaşar hem de anne ve babası ile sıkıntılar yaşar. Aşırı şımartılmış çocuklar kural tanımaya alışkın olmadığından toplumsal hayata kolay uyum sağlayamazlar. “Anne babanın aşırı hoşgörü ve şımartıcı tutumu çocuğu yardımlaşma, paylaşma, fedakârlık gibi sosyal davranışlar geliştirmesini engelleyerek, çocuğun bencil bir kişi durumuna gelmesine neden olur. Böylece çocuk başkaları tarafından istenmeyen bir kişi durumuna gelir. Çocuk arkadaşları tarafından gruba alınmaz ya da grubun dışına itilir.” (Çağdaş, Seçer, 2002:74).

Çocuk merkezci aile olarak da isimlendirilen bu tutum, çocuğa karşı aşırı hoşgörülü davranmayı ifade etmektedir. Bu aile yapısında yetişen çocuklar genellikle; her istedikleri şeyin olmasını ister ve sürekli olarak başkalarından hizmet beklerler.

2.2.6 Dengesiz Tutum

Dengesiz tutumda, ebeveynler çocukla ilgili karar aşamalarında oldukça tutarsız davranırlar. Herhangi bir olay içinde annenin olumlu olarak karşıladığı bir duruma, baba olumsuz olarak tepki verebilir. Anne ve babanın çocuğa karşı net olmayan disiplin anlayışı hakimdir. Böyle ailelerde yetişen çocuklar ileriki yaşamlarında rol çatışması yaşayabilir. “Anne babanın birbirine uymayan eğitim anlayışı çocukta çatışmalara neden olabilmektedir (Montessori, 1992).

Ebeveynlerin sergilemiş olduğu bu kararsız ve dengesiz olan tutum, çocuğun ilerleyen yaşlarında bazı sorunlar yaşamasına sebep olmaktadır. Kararsız tutumlara maruz kalan çocuk, ergenlik döneminde kişilik problemleri ve rol çatışması sorunları yaşayabilmektedir.

Yörükoğlu' nun 1996 da yapmış olduğu çalışmada dengesiz tutumu uygulayan ebeveynlerin durumunu dengesiz disiplin olarak yorumlamıştır. Disiplin de vardır disiplinsizlikte, dolayısıyla bu tip aile modellerinde dengesiz bir tutum mevcuttur.

2.3 Evlilik Uyumu ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiler

Aile, çocukların hayatla ilgili ilk deneyimlerini kazandıkları ve topluma uygun tutum ve davranışlar sergilemeyi öğrendikleri ortamdır. Çocuk iyi bir gözlemcidir, aile üyelerinin birbirleri ile olan ilişkilerini zaman içinde gözlemler ve model alır.

Aile içindeki ilişkilerin temelini ise çiftlerin birbirlerine karşı olan tutumları oluşturur. Huzurlu ve mutlu bir ortamda yetişen çocukla, huzursuz ve güven ortamı olmayan bir ortamda büyüyen çocuk arasında muhakkak ki farklar meydana gelmektedir. Çocuk, hangi tutum içerisinde yetişirse, ileriki hayatında, ister istemez alışkın olduğu modeli topluma yansıtacaktır.

Evlilik uyumu, çiftlerin mevcut şartlar karşısında gösterdiği adaptasyon yeteneğidir. Aile kurumunda ise; iş bölümü halinde temellendirilmiş sorumlulukların var olduğu açıktır. (Ev işlerinin yapılması, faturaların ödenmesi, çocukların bakılması, iş hayatında görev alınması, sosyal ilişkilerin kurulması vb.). Eşlerin bu sorumlulukları yerine getirmesi, karşılıklı sevgi ve saygı içinde bulunması, planlanan hedeflere birlikte yol

alınması, fikir ayrılıklarına saygı göstermesi ve sorunlar karşısında olgunlukla baş edebilmesi evlilik uyumunun var olduğunu gösteren delillerden sadece birkaçıdır.

Eşlerin, birbirleriyle sağlıklı iletişim kurup, karşılaştıkları farklılıklar ya da uyuşmazlıklar karşısında uzlaşmaya varabilmesi evlilik uyumunun var olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda, evlilik uyumu; çiftlerin birbirleriyle geçirdikleri zaman diliminde mutlu, huzurlu ve memnun olmaları anlamına da gelmektedir.

Sağlıklı aileler, ortak karar alabilme yeteneğini geliştirmiş bireyler vasıtasıyla kurulur. Bu ailelerde çiftler; birbirlerine karşı samimi, dürüst, sorumluluk sahibi ve üretkendirler. Aile içinde herhangi bir sebeple aile üyelerinden birisi sorumluluğunu yerine getiremediğinde, başka bir aile üyesi onun boşluğunu doldurur. Diğer bir deyişle, sağlıklı aile üyeleri, görece daha öngörülebilir, stabil ve rahat aile düzenine sahiptir. Buna örnek olarak, çocukların sosyal ve akademik başarıları incelendiğinde, dengeli ailelerde yetişen çocukların daha sağlıklı olduğu görülmüştür.

Uç noktalarda baskıcı veya serbest bırakılan aile tutumlarında, çocukların ebeveynlerine tepkilerinin kabul edilebilir düzeyin üzerinde veya altında kaldığı, bunun sonucunda da gerek sosyal yaşantılarda, gerekse akademik hayatları veya kariyer ilerleyişlerinde, çocukların demokratik bir yetiştirme tarzında kazanamadıkları yetkinliklerin kendi hayatlarını nasıl olumsuz şekilde etkilediği açıkça görülmektedir.

Eşlerin birbirleriyle olan iletişimleri çocuk yetiştirme tutumlarına da yansır. Çiftlerin çocuk yetiştirirken evlilik uyum düzeylerinin uyumlu olması gerekmektedir. Çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık yaşayan çiftlerin evlilik memnuniyetleri de zaman içerisinde azalış göstermektedir. Bu durumun önüne geçebilmek için, çiftlerin benzer bakış açısının mevcut durumda olup, aynı düşünce yapısına sahip olunması gerekmektedir.

Olumlu çocuk yetiştirme modeli de incelendiğinde; demokratik çocuk yetiştiren çiftlerin birbirlerine karşı olan tutumları da daha hoşgörülü ve anlayışlı olabilmektedir. Bu ailelerde yetişen çocuklar ileriki hayatlarında daha akademik anlamda daha başarılı, sosyal anlamda ise daha girişken olabilmektedir.

Sonuç olarak çocuk yetiştirme tutumlarının daha sağlıklı olabilmesi için, çiftlerin evlilik uyum düzeylerinin de daha yüksek olması gerekmektedir. Böyle aileler sağlıklı adlandırıldığından, aile içi huzur, mutluluk ve memnuniyet üst safhalarda görülmektedir.

2.4 Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına İlişkin İncelemeler

Çocuğun ruhsal gelişimi, annenin çocuk yetiştirme tutumuyla yakından ilişkilidir. Anne-çocuk ilişkisi, sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi bağlamında doğumdan itibaren önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu alanda ulusal ve uluslararası makalelerde çeşitli araştırmalar yapılmıştır.

Argun (1995) annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun denetim odağı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Otoriter tutumda olan annelerin çocuklarının dışsal denetimli oldukları belirlenmiştir.

Yapılan bazı araştırmalar da çocuğun erken yaştan itibaren ilgisiz annelerle maruz kaldıklarında sorunlu bağımlılık gösterdiği ve sosyal gelişimlerinin de yetersiz olduğu görülmüştür. (Bornstein & Zlotnik, 2008).

Annelerin ebeveynlik tutumlarını etkileyen çeşitli faktörler vardır. Bunlardan bazıları;

- Anne babaların çocuk gelişimine ilişkin bilgi düzeyleri
- Anne-babaların kendi yetiştiriliş tarzları
- Çocukların bireysel özellikleri
- Ailenin sosyo-demografik özellikleri

Annenin, küçük yaştan itibaren çocuğuyla kurduğu iletişimi etkileyen çeşitli etkenler mevcuttur. Ebeveynlerin, çocuk yetiştirme üzerine almış oldukları ya da geçmiş deneyimlerine dayanarak bildikleri çeşitli eğitim Őekilleri ve dőzeyleri mevcuttur. Çiftlerin arasında çocuk yetiştirme tutumuna yönelik farklılıklar varsa, bu durum eşler için neredeyse içinden çıkılmaz bir hal almaktadır. Yaşanan bu farklılıklar çocuk üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Evlilik uyumunda sorun yaşayan bir kadın, çocuk yetiştirme tutumlarında da zorluklar yaşayabilmektedir. Annenin çocuk yetiştirirken; aşırı kontrolü olması, demokratik davranıp çocuğuyla daha yakın ilişki kurması, ev kadınlığı rolünü reddetmesi, eşler arası iletişimin zayıflığı ve annenin çocuğa karşı baskı kurma tutumu gőrőlen en yaygın sorunlardan bazılarıdır. Bu sorunlar çerçevesinde, annenin evlilik uyumunun ne dőzeyde olduğu da hassasiyetle incelenip üzerinde durulmalıdır. Çocuk dőnyaya geldikten sonra çiftler arasında ihmal edilen evlilik uyumu çeşitli sorunların yaşanmasına da sebebiyet vermektedir.

Kaya (2003) çiftlerin evlilik uyumları ve çocuklardaki davranış sorunları üzerine yapmış olduğu araştırmasında, anne ve babaların evlilik uyum dőzeyleri artış gösterdiğinde, çocuklarda gőrőlen çeşitli davranış problemlerinde azalma olduğu sonucunu bulmuştur.

Çocuğun iyi yetişebilmesinde evlilik ilişkilerinin de sağlıklı devam ediyor olması önemli faktörler arasındadır. Eşlerin birbirleriyle olan ilişkileri çocuk yetiştirme tutumlarına da yansır. Anne ve babanın eğitim durumları, yaşları, meslekleri, ailedeki çocuk sayısı, ailenin ekonomik durumu ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen faktőrlerdir. Annenin olumlu davranış ve kabulő, çocuğun olumlu sosyal davranışlar geliştirmesini sağlamaktadır.

Şanlı'nın 2007 de yapmış olduğu çalışmada annelerin çocuk yetiştirme konusunda sahip oldukları bilgileri geliştirmeleri, destek almaları durumunda demokratik tutum sergileme eğilimlerinin arttığı tespit edilmiştir.

2.5 Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları Üzerine Yapılan Araştırmalar

Aydın ve Tuncer (1978) yaptıkları araştırmada çalışan annelerle çalışmayan anneler arasında çocukların duygusal yönden bir farklılık yaşayıp yaşamadıklarını araştırmışlardır. Sonuçlar arasında, çalışan annelerin çocuklarının sosyal ortamlarda daha öfkeli olduğu görülmüştür.

Argun (1995) annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun denetim odağı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Otoriter tutumda olan annelerin çocuklarının dışsal denetimli oldukları belirlenmiştir.

Eren'in (1985) yılında yapmış olduğu çalışmada annelerin çocuk yetiştirme konusunda aldığı eğitimlerin, çocuklardaki çeşitli davranış bozukluklarına yol göstereceğine ve bu sorunların büyük ölçüde azalacağını göstermiştir.

Arı, Bayhan ve Artan (1994)' de yapmış oldukları çalışmada annelerin eğitim düzeyinin yükseldiğinde, tutum modelleri arasında olan otoriter tutumun azaldığı sonucunu bulmuşlardır.

Şendoğdu (2000) yapmış olduğu çalışmada, çocukların ebeveynlerinin kim olduklarını algılamalarında, anne-babanın çeşitli demografik özelliklerinin etkili olduğu sonucunu bulmuştur.

Özyurek (2004) araştırmasında kırsal alanda yaşayan ebeveynlerin, şehirde yaşayan ebeveynlere göre daha korumacı bir tutum sergilediği sonucunu bulmuştur.

Sarı (2007) tarafından yürütülen araştırmada, aşırı koruyucu annelik boyutunun çeşitli etkenlerden etkilendiği sonucunu bulmuştur. Bu etkenler arasında çocuk sayısı, eğitim durumları gibi maddeler mevcuttur.

Bornstein ve Zlotnik'in (2008) yaptığı araştırmada çocuğun erken yaştan itibaren ilgisiz annelerle maruz kaldıklarında sorunlu bağımlılık gösterdiği ve sosyal gelişimlerinin de yetersiz olduğu görülmüştür.

Landis ve Stone 'in (1952) yapmış oldukları araştırmada otoriter tutumla yetişen çocukların ileriki hayatlarında daha problemleri olduğu sonucunu bulmuşlardır.

BÖLÜM III

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı, evren ve örnekleme, veri toplamak için kullanılan ölçme araçları, verilerin toplanması ve istatistiksel analizlerde kullanılan yöntemler hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu araştırmanın amacı evli ve çocuk sahibi kadınların evlilik uyumlarının çocuk yetiştirme tutumları üzerindeki etkisini incelemektir. Evlilik uyum düzeyinin çocuk yetiştirme tutumları üzerine bir etkisi olup olmadığı sorusuna cevap aranacaktır. Bir diğer amaç ise katılımcıların; yaş, eğitim durumu, ekonomik durum, çocuk sayısı, evlilik yılı ve çalışma durumlarının evlilik uyumunu ve çocuk yetiştirme tutumlarını ne düzeyde etkilediğini incelemektir.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın çalışma evrenini Ankara’da yaşayan evli ve çocuk sahibi kadınlar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise gönüllülük esasına dayalı olarak 200 evli ve çocuk sahibi kadın oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak toplamda 300 anket katılımcılara dağıtılmış fakat ölçme araçları eksik doldurma ve teslim edilmeme gibi sebeplerle çalışmadan çıkarılmıştır. Sonuç olarak; 200 evli ve çocuk sahibi kadından oluşan veriler çalışmaya dahil edilmiştir.

3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Oluşturulan anket 3 bölümden oluşmaktadır. Bunlar, Demografik Bilgi Formu, Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (PARI- Parental Attitude Research Instrument) ve Evlilik Uyum Ölçeği şeklindedir.

3.3.1. PARI

PARI Schaefer ve Bell tarafından (1958) yılında geliştirilmiş ve Güney Le Compte, Ayhan Le Compte ve Serap Özer tarafından (1978) senesinde Türkçeye uyarlanmıştır. Bu ölçek 5'li likert tipinde 60 maddeden oluşmaktadır. Ölçek beş alt faktörden oluşmaktadır. Bunlar; aşırı koruyucu annelik, demokratik tutum ve eşitlik tanıma, annenin ev kadınlığı rolünü reddetmesi, geçimsizlik ve sıkı disiplin şeklindedir. Aşırı koruyucu annelik alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 64'tür ve yüksek puan alınması olumsuz olarak değerlendirilir. Demokratik tutum ve eşitlik tanıma alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 9, en yüksek puan 36'dır ve yüksek puan alınması olumlu olarak değerlendirilir. Ev kadınlığı rolünü reddetme alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 13, en yüksek puan 52'dir ve yüksek puan alınması olumsuz olarak değerlendirilir. Geçimsizlik alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 24'tür ve yüksek puan alınması olumsuz olarak değerlendirilir. Sıkı disiplin alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 64'tür ve yüksek puan alınması olumsuz olarak değerlendirilir. PARI'nin alt ölçekleri aşağıdadır: (Öner, 1997; Akt: Kabasakal, 2012, s. 29).

- **Aşırı Annelik Boyutu:** 16 maddeden oluşan bu boyut annenin aşırı kontrolcü ve müdahaleci rol sergilemesi, çocuğunun akademik ve sosyal hayatında; çalışkan, aktif ve bağımlı olmasını beklemesi ve çocuktan bunu anlamasını istemesi gibi durumları kapsar.
- **Demokratik Davranma ve Eşitlik Tanıma Boyutu:** Bu faktörü içeren 9 madde çocuğa eşit haklar tanıma, çocukla arkadaşlık etme, bazı şeyleri paylaşabilme, çocuktan düşüncelerini söylemesine yönelik destekleyici olmaya dair ifadeler içerir.

- **Ev Kadınlığını Reddetme Boyutu:** 13 maddeden oluşan bu boyut çocuğun bakımından endişelenip çekinmek, gerginlik hali, çocuklarla uzun süre aynı yerde olmayı sevmeme gibi genel olarak annenin ev kadınlığı rolüne duyduğu rahatsızlığı içerir.
- **Karı-Koca Geçimsizliği Boyutu:** Eşin düşüncesizliği, kadına yardımının olmaması ve karı-koca arasındaki geçimsizliğin çocuk yetiştirmedeki rolüne dair maddelerin yer aldığı 6 maddeden oluşur.
- **Baskı ve Disiplin Boyutu:** 16 maddeden oluşan disipline inanma, çocuğu baskılama, ebeveynlerin düşüncelerine körü körüne inanma gibi konuları kapsayan bu boyut ile diğer dört faktör arasında belirgin bir korelasyon bulunmaktadır. “ Kendi aralarında uyum ve anlamlı bir ilişki göstererek bir örüntü oluşturan bazı alt ölçeklerin birleştirilmesi ile oluşturulan bu boyut cezalandırılma, katı disiplin ve baskıya çocuğun verdiği cevaplara karşı genel ebeveyn tutumları hakkında bilgi verir.” (Özben ve Argun, 2002, s.20).

3.3.2. Evlilik Uyum Ölçeği

Evlilik uyum ölçeği, Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilmiştir ve Tutarel-Kışlak (1999) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 60'tır. Yüksek puan evlilikte uyumu göstermektedir.

3.4. Araştırmanın Analizi

Araştırmanın analizinde IBM SPSS 20 programı kullanılmıştır. Analizde öncelikle katılımcıların demografik bilgileri frekans analizi yardımıyla gösterilerek daha sonrasında araştırma değişkenlerine ilişkin betimleyici bilgiler verilecektir. Sonrasında ise araştırma değişkenleri, demografik bilgilerine göre karşılaştırılacaktır. Bu karşılaştırmada bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılacaktır. Son olarak araştırma değişkenleri arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile incelenecektir.

3.5 Etik

Evli ve çocuk sahibi kadınların katıldığı araştırmada, katılımcılara tüm bilgilerinin gizli kalacağına dair bilgi verildi. Ölçeklerden alınan sonuçların bilimsel kurallara göre kullanılacağı katılımcılara anlatılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Demografik Bilgilere Yönelik Bulgular

Tablo 1. Demografik Bilgilere İlişkin Frekans Analizi Sonuçları

	Frekans	Yüzde
Yaş		
18-30 yaş arası	32	16,0
30-40 yaş arası	80	40,0
40 yaş ve üzeri	88	44,0
Evlilik yılı		
0-4 yıl	25	12,5
5-9 yıl	74	37,0
10-14 yıl	0	0
15 yıl ve üzeri	101	50,5
Çocuk sayısı		
1	59	29,5
2	106	53,0
3 ve üzeri	35	17,5
Eğitim durumu		
İlköğretim	14	7,0
Lise	68	34,0
Üniversite veya lisansüstü	118	59,0
Çalışma durumu		
Çalışıyor	162	81,0
Çalışmıyor	38	19,0
Aylık gelir		
0-3000 TL	42	21,0
3000-6000 TL	80	40,0
6000 TL ve üzeri	78	39,0

Demografik bilgilere ilişkin frekans analizi sonuçları incelendiğinde katılımcıların %16'sı 18-30 yaş arasındayken, %40'ı 30-40 yaş arasında, %44'ü ise 40 yaş ve üzerindedir. Katılımcıların %12,5'i 4 yıldan daha az süredir evliyken, %37'si 5-9 yıldır, %50,5'i ise 15 yıldan uzun süredir evlidir. Katılımcıların %29,5'inin 1 çocuğu, %53'ünün 2 çocuğu, %17,5'inin ise 3 veya 3'ten fazla çocuğu vardır. Katılımcıların %7'si ilköğretim mezunuyken, %34'ü lise mezunu, %59'u ise üniversite veya lisans üstü mezundur. Katılımcıların %81'i çalışırken, %19'u çalışmamaktadır. Son olarak katılımcıların %21'inin aylık geliri 3000 TL'den azken, %40'ının aylık geliri 3000-6000 TL arası, %39'unun aylık geliri ise 6000 TL üzeridir.

4.2. Araştırma Değişkenlerine Yönelik Bulgular

Tablo 2. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

	N	Min	Maks	Ort.	Std. Sapma
Evlilikte uyum ölçeği	200	5,00	60,00	42,75	8,70
PARI					
Aşırı koruyucu annelik	200	22,00	60,00	41,36	7,69
Demokratik tutum ve eşitlik tanıma	200	14,00	33,00	24,16	4,48
Ev kadınlığı rolünü reddetme	200	18,00	40,00	27,44	4,22
Geçimsizlik	200	8,00	22,00	14,26	3,76
Sıkı disiplin	200	23,00	63,00	40,86	8,49

Yapılan betimsel analiz sonuçlarına göre katılımcıların evlilikte uyum ölçeğinden aldıkları ortalama puan $42,75 \pm 8,70$ olarak bulunmuştur. PARI ölçeğinin aşırı koruyucu annelik alt faktöründen aldıkları ortalama puan $41,36 \pm 7,69$, demokratik tutum ve eşitlik tanıma alt faktöründen aldıkları ortalama puan $24,16 \pm 4,48$, ev kadınlığı rolünü reddetme alt faktöründen aldıkları ortalama puan $27,44 \pm 4,22$, geçimsizlik alt faktöründen aldıkları ortalama puan $14,26 \pm 3,76$, son olarak sıkı disiplin alt faktöründen aldıkları ortalama puan $40,86 \pm 8,49$ olarak bulunmuştur. Bunun yanı sıra, kişisel iyi oluş indeksinden aldıkları ortalama puan $5,86 \pm 1,44$ olarak görülmektedir.

Tablo 3. Araştırma Değişkenleri Arasında İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	A	B	C	D	E	F
A- Evlilikte uyum	1					
B- Aşırı koruyucu annelik	-,195**	1				
C- Demokratik tutum	-,140*	,439**	1			
D- Ev kadınlığı rolünü reddetme	-,110	,225**	,327**	1		
E- Geçimsizlik	-,300**	,454**	,501**	,507**	1	
F- Sıkı disiplin	-,208**	,809**	,542**	,096	,423**	1

** $p < ,05$

* $p < ,01$

Yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre evlilikte uyum ile aşırı koruyucu annelik, demokratik tutum, geçimsizlik ve sıkı disiplin arasında negatif ve anlamlı korelasyonlar bulunmuştur, sırasıyla, $r = -,195, -,140, -,300, -,208, p < ,05$. Buna göre evlilikte uyum artış gösterdiğinde, aşırı koruyucu anneliğin, demokratik tutumun, geçimsizliğin ve sıkı disiplinin azalma gösterdiği söylenebilir.

4.3. Demografik Değişkenler ve Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Tablo 4. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Evlilik Uyumu		N	Ort.	SS	F	p
Yaş	21-30 yaş arası	32	44,09	9,35	9,200	,000
	31-40 yaş arası	80	45,32	6,55		
	41 yaş ve üzeri	88	39,92	9,40		
Evlilik yılı	0-4 yıl	25	48,24	6,77	10,884	,000
	5-9 yıl	74	44,19	7,53		
	15 yıl ve üzeri	101	40,33	9,13		
Çocuk sayısı	1	59	44,88	7,30	4,168	,017
	2	106	42,58	9,34		
	3 ve üzeri	35	39,63	8,05		
Eğitim durumu	İlköğretim	14	38,93	9,03	7,500	,001
	Lise	68	40,22	9,57		
	Üniversite veya lisansüstü	118	44,65	7,63		
Çalışma durumu	Çalışıyor	162	43,10	8,72	1,462	,228
	Çalışmıyor	38	41,21	8,55		
Aylık gelir	0-3000 TL	42	43,24	7,85	3,913	,022
	3000-6000 TL	80	40,75	10,16		
	6000 TL ve üzeri	78	44,52	7,04		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre evlilik uyumunun, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 9,200, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 41 yaş ve üzerindeki katılımcıların evlilik uyumunun, 40 yaş altındaki katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az olduğu bulunmuştur.

Evlilik uyumunun, katılımcıların evlilik yıllarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 10,884, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 15 yıldan uzun süreli evliliğe sahip katılımcıların evlilik uyumunun, 10 yıldan kısa süreli evliliğe sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az olduğu bulunmuştur.

Evlilik uyumunun, katılımcıların çocuk sayılarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 4,168, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 3 veya 3'ten fazla çocuğa sahip katılımcıların evlilik uyumunun, 1 çocuğa sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az olduğu bulunmuştur.

Evlilik uyumunun, katılımcıların eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 7,500, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre lise mezunu katılımcıların evlilik uyumunun, üniversite veya lisansüstü mezunu katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az olduğu bulunmuştur.

Evlilik uyumunun, katılımcıların çalışma durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(1, 198) = 1,462, p > ,05$.

Evlilik uyumunun, katılımcıların aylık gelirlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 3,913, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre aylık geliri 3000-6000 TL arasında katılımcıların evlilik uyumunun, aylık geliri 6000 TL'den fazla olan katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az olduğu bulunmuştur.

Tablo 5. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Aşırı Koruyucu Annelik Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Aşırı Koruyucu Annelik		N	Ort.	SS	F	p
Yaş	21-30 yaş arası	32	39,34	7,36	8,216	,000
	31-40 yaş arası	80	39,52	7,62		
	41 yaş ve üzeri	88	43,76	7,28		
Evlilik yılı	0-4 yıl	25	39,00	5,96	6,063	,003
	5-9 yıl	74	39,67	8,12		
	15 yıl ve üzeri	101	43,18	7,37		
Çocuk sayısı	1	59	39,05	6,98	3,962	,021
	2	106	42,18	7,88		
	3 ve üzeri	35	42,77	7,63		
Eğitim durumu	İlköğretim	14	42,07	4,83	1,233	,294
	Lise	68	42,44	7,72		
	Üniversite veya lisansüstü	118	40,65	7,92		
Çalışma durumu	Çalışıyor	162	41,47	7,64	,191	,663
	Çalışmıyor	38	40,87	8,02		
Aylık gelir	0-3000 TL	42	42,62	8,19	5,104	,007
	3000-6000 TL	80	42,77	7,40		
	6000 TL ve üzeri	78	39,23	7,32		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre aşırı koruyucu anneliğin, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 8,216$, $p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 41 yaş ve üzerindeki katılımcıların aşırı koruyucu annelik tutumunun, 40 yaş altındaki katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Aşırı koruyucu anneliğin, katılımcıların evlilik yıllarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 6,063$, $p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 15 yıldan uzun süreli evliliğe sahip katılımcıların aşırı koruyucu annelik tutumunun, 10 yıldan kısa süreli evliliğe sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Aşırı koruyucu anneliğin, katılımcıların çocuk sayılarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 3,962$, $p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 2 çocuğa sahip katılımcıların aşırı koruyucu annelik tutumunun, 1 çocuğa sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Aşırı koruyucu anneliğin, katılımcıların eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = 1,233$, $p > ,05$.

Aşırı koruyucu anneliğin, katılımcıların çalışma durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(1, 198) = ,191$, $p > ,05$.

Aşırı koruyucu anneliğin, katılımcıların aylık gelirlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 5,104$, $p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre aylık geliri 3000-6000 TL arasında katılımcıların aşırı koruyucu annelik tutumunun, aylık geliri 6000 TL'den fazla olan katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Tablo 6. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	N	Ort.	SS	F	p	
Yaş	21-30 yaş arası	32	24,06	3,71	,417	,660
	31-40 yaş arası	80	23,85	4,09		
	41 yaş ve üzeri	88	24,48	5,06		
Evlilik yılı	0-4 yıl	25	23,64	3,98	,234	,791
	5-9 yıl	74	24,35	4,18		
	15 yıl ve üzeri	101	24,15	4,83		
Çocuk sayısı	1	59	23,98	3,87	,254	,776
	2	106	24,37	4,60		
	3 ve üzeri	35	23,83	5,13		
Eğitim durumu	İlköğretim	14	22,28	4,58	1,673	,190
	Lise	68	23,94	4,85		
	Üniversite veya lisansüstü	118	24,51	4,22		
Çalışma durumu	Çalışıyor	162	24,16	4,74	,000	,997
	Çalışmıyor	38	24,16	3,19		
Aylık gelir	0-3000 TL	42	23,12	5,26	1,879	,156
	3000-6000 TL	80	24,76	4,45		
	6000 TL ve üzeri	78	24,10	3,97		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre demokratik tutum ve eşitlik tanımanın, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,417, p > ,05$.

Demokratik tutum ve eşitlik tanımanın, katılımcıların evlilik yıllarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,234, p > ,05$.

Demokratik tutum ve eşitlik tanımının, katılımcıların çocuk sayılarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,254, p > ,05$.

Demokratik tutum ve eşitlik tanımının, katılımcıların eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = 1,673, p > ,05$.

Demokratik tutum ve eşitlik tanımının, katılımcıların çalışma durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(1, 198) = ,000, p > ,05$.

Demokratik tutum ve eşitlik tanımının, katılımcıların aylık gelirlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = 1,879, p > ,05$.

Tablo 7. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme		N	Ort.	SS	F	p
Yaş	21-30 yaş arası	32	28,81	3,84	2,257	,107
	31-40 yaş arası	80	27,40	4,55		
	41 yaş ve üzeri	88	26,98	3,96		
Evlilik yılı	0-4 yıl	25	27,68	4,17	,234	,791
	5-9 yıl	74	27,63	4,33		
	15 yıl ve üzeri	101	27,24	4,18		
Çocuk sayısı	1	59	28,59	4,51	3,508	,032
	2	106	26,80	3,79		
	3 ve üzeri	35	27,43	4,62		
Eğitim durumu	İlköğretim	14	26,43	5,57	,431	,651
	Lise	68	27,51	4,03		
	Üniversite veya lisansüstü	118	27,51	4,16		
Çalışma durumu	Çalışıyor	162	27,50	4,32	,172	,679
	Çalışmıyor	38	27,18	4,19		
Aylık gelir	0-3000 TL	42	27,43	4,82	,579	,562
	3000-6000 TL	80	27,80	4,20		
	6000 TL ve üzeri	78	27,08	3,91		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre ev kadınlığı rolünü reddetmenin, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = 2,257, p > ,05$.

Ev kadınlığı rolünü reddetmenin, katılımcıların evlilik yıllarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,234, p > ,05$.

Ev kadınlığı rolünü reddetmenin, katılımcıların çocuk sayılarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 3,508, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 1 çocuğa sahip katılımcıların ev kadınlığı rolünü reddetme tutumunun, 2 çocuğa sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Ev kadınlığı rolünü reddetmenin, katılımcıların eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,431, p > ,05$.

Ev kadınlığı rolünü reddetmenin, katılımcıların çalışma durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(1, 198) = ,172, p > ,05$.

Ev kadınlığı rolünü reddetmenin, katılımcıların aylık gelirlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,579, p > ,05$.

Tablo 8. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Geçimsizlik Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Geçimsizlik		N	Ort.	SS	F	p
Yaş	21-30 yaş arası	32	13,94	3,92	1,134	,324
	31-40 yaş arası	80	13,90	3,69		
	41 yaş ve üzeri	88	14,71	3,75		
Evlilik yılı	0-4 yıl	25	13,32	3,95	1,974	,142
	5-9 yıl	74	13,92	6,35		
	15 yıl ve üzeri	101	14,75	3,75		
Çocuk sayısı	1	59	14,20	3,79	,115	,891
	2	106	14,21	3,76		
	3 ve üzeri	35	14,54	3,78		
Eğitim durumu	İlköğretim	14	15,21	4,13	,558	,574
	Lise	68	14,34	3,60		
	Üniversite veya lisansüstü	118	14,11	3,81		
Çalışma durumu	Çalışıyor	162	14,11	3,75	1,434	,233
	Çalışmıyor	38	14,92	3,77		
Aylık gelir	0-3000 TL	42	14,00	3,29	5,139	,007
	3000-6000 TL	80	15,25	4,18		
	6000 TL ve üzeri	78	13,40	3,31		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre geçimsizliğin, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = 1,134$, $p > ,05$.

Geçimsizliğin, katılımcıların evlilik yıllarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = 1,974$, $p > ,05$.

Geçimsizliğin, katılımcıların çocuk sayılarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,115, p > ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 1 çocuğa sahip katılımcıların ev kadınlığı rolünü reddetme tutumunun, 2 çocuğa sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Geçimsizliğin, katılımcıların eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,558, p > ,05$.

Geçimsizliğin, katılımcıların çalışma durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(1, 198) = 1,434, p > ,05$.

Geçimsizliğin, katılımcıların aylık gelirlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 5,139, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre aylık geliri 3000-6000 TL arasında katılımcılardaki geçimsizliğin, aylık geliri 6000 TL'den fazla olan katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Tablo 9. Katılımcıların Demografik Bilgileri ile Sıkı Disiplin Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi

Sıkı Disiplin		N	Ort.	SS	F	p
Yaş	21-30 yaş arası	32	38,87	6,18	5,209	,006
	31-40 yaş arası	80	39,31	8,66		
	41 yaş ve üzeri	88	43,00	8,67		
Evlilik yılı	0-4 yıl	25	38,76	6,08	4,106	,018
	5-9 yıl	74	39,30	8,63		
	15 yıl ve üzeri	101	42,53	8,63		
Çocuk sayısı	1	59	38,46	6,96	3,588	,029
	2	106	42,08	9,46		
	3 ve üzeri	35	41,23	6,94		
Eğitim durumu	İlköğretim	14	41,57	6,20	,175	,840
	Lise	68	41,22	8,22		
	Üniversite veya lisansüstü	118	40,58	8,91		
Çalışma durumu	Çalışıyor	162	40,97	8,76	,128	,721
	Çalışmıyor	38	40,42	7,32		
Aylık gelir	0-3000 TL	42	40,78	7,76	6,055	,003
	3000-6000 TL	80	43,15	9,29		
	6000 TL ve üzeri	78	38,56	7,41		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre sıkı disiplinin, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 5,209$, $p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 41 yaş ve üzerindeki katılımcılardaki sıkı disiplinin, 31-40 yaş arasındaki katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Sıkı disiplinin, katılımcıların evlilik yıllarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 4,106, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 15 yıldan uzun süreli evliliğe sahip katılımcılardaki sıkı disiplinin, 5-9 yıl arası evliliğe sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Sıkı disiplinin, katılımcıların çocuk sayılarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 3,588, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre 2 çocuğa sahip katılımcılardaki sıkı disiplinin, 1 çocuğa sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

Sıkı disiplinin, katılımcıların eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(2, 197) = ,175, p > ,05$.

Sıkı disiplinin, katılımcıların çalışma durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür, $F(1, 198) = ,128, p > ,05$.

Sıkı disiplinin, katılımcıların aylık gelirlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $F(2, 197) = 6,055, p < ,05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc analizi yapılmıştır. Buna göre aylık geliri 3000-6000 TL arasında katılımcılardaki sıkı disiplinin, aylık geliri 6000 TL'den fazla olan katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1 Sonuç

- Araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde katılımcıların evliliklerindeki uyum artış gösterdiğinde, aşırı koruyucu anneliğin, demokratik tutumun, geçimsizliğin ve sıkı disiplinin azalma gösterdiği görülmüştür.
- Bunun yanı sıra araştırma değişkenlerinin demografik değişkenlerle olan ilişkilerine bakıldığında 41 yaş ve üzerindeki katılımcıların evlilik uyumunun, 40 yaş altındaki katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az aşırı koruyucu annelik tutumunun ise daha fazla olduğu bulunmuştur.
- Ayrıca 41 yaş ve üzerindeki katılımcılardaki sıkı disiplinin, 31-40 yaş arasındaki katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur. 15 yıldan uzun süreli evliliğe sahip katılımcıların, 10 yıldan kısa süreli evliliğe sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az evlilik uyumuna sahip olduğu ancak aşırı koruyucu annelik tutumlarının daha fazla olduğu bulunmuştur.
- Ayrıca 15 yıldan uzun süreli evliliğe sahip katılımcılardaki sıkı disiplinin, 5-9 yıl arası evliliğe sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur. 3 veya 3'ten fazla çocuğa sahip katılımcıların evlilik uyumunun, 1 çocuğa sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az olduğu bulunmuştur.
- Ayrıca 2 çocuğa sahip katılımcıların, 1 çocuğa sahip katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha fazla aşırı koruyucu annelik tutumunun ve sıkı disiplinin olduğu ancak ev kadınlığı rolünü reddetme tutumunun daha az olduğu bulunmuştur.
- Lise mezunu katılımcıların evlilik uyumunun, üniversite veya lisansüstü mezunu katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az olduğu bulunmuştur. Aylık geliri 3000-6000 TL arasında katılımcıların, aylık geliri 6000 TL'den

fazla olan katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha az evlilik uyumunun olduğu ancak aşırı koruyucu annelik tutumlarının, geçimsizliklerinin ve sıkı disiplinlerinin anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu bulunmuştur.

4.2 Öneriler

- Ankara ilinde yapılan bu çalışmaya, diğer iller dahil edilerek daha kapsamlı bir araştırma yapılabilir.
- Ayrıca katılımcı sayısı artırılarak da daha geniş kitleye ulaşılabilir.
- Günümüzde artan evlilik uyumsuzlukları değerlendirildiğinde, evlilik uyumu tek ölçekle değil, geliştirilmiş farklı ölçekler kullanılarak da ölçülebilir.
- Bu çalışmada evli ve çocuk sahibi kadınların evlilik uyumlarının çocuk yetiştirme tutumları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda ek olarak farklı psikolojik faktörler de çalışılabilir.
- Evlilik uyumu ve çocuk yetiştirme tutumları ailelerin en çok ihtiyaç duyduğu konuların başında gelmektedir. Bu bağlamda; çeşitli bakanlıklar tarafından ücretsiz seminerler düzenlenmeli, evlilik ve çocuk yetiştirme tutumları üzerine dikkat çekilmelidir.

KAYNAKLAR

Açık, Ö. (2008). Evlilik uyumu ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aktaş, S. (2009). Eşlerden Birinin Kaygı Düzeyi İle Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Akar, H., Alpkan, R.L., Beştepe, E., Eradamlar, N., Erbek, E. (2005a). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 18(1), 39-47.

Anderson, S.A., Russel W.R., Schumm, J. (1983). Perceived marital quality and family life-cycle categories: a further analysis. *Journal of Marriage and the Family*. 45(2):127-139.

Arı, R, Çağdaş, A., Seçer, Z. (2002).Çocuk ve Ergende Sosyal ve Ahlak Gelişimi Ankara: Nobel Yayınları

Arı, M.,Bayhan, P., Artan, İ. (1995).“ Farklı Ana-Baba Tutumlarının 4–11 Yaş Grubu Çocuklarında Görülen Problem Durumlarına Etkisinin Araştırılması,” 10. YAPA Okul öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, 23–38.

Argun Y. Anne-babaların Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Orta okul Öğrencilerinin Denetim Odağı Üzerine Etkileri, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 1995.

Argun, Y. ve Özben, Ş. (2002). Okul öncesi çocukların anne-babalarının çocuk yetiştirme tutumları ile ilgili değişkenlerin incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 20.

Atalay, F. (2010). Genç yetişkinlerin çocuk yetiştirme tutumları ile algıladıkları ana-baba davranışları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Aydın,C.,Tuncer,O.(1978).Annenin Ev Dışında Çalışmasının Çocuk Gelişimi ve Davranışına Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları XII. Ankara.

Aydın, B. (2005). Çocuk ve Ergen Psikolojisi (2nci Baskı), Atlas Yayın Dağıtım, İstanbul.

Aydiner, A.A. (2004). 13 ve 16 yaşlarındaki öğrencilerin ana-baba tutumlarını algılamaları ile çalışma alışkanlıkları ve okul başarıları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bağcı, C. (2013). Anne-Babaların Akılcı Olmayan İnançlarının Aile İşlevi ve Çocuklardaki Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.

Başal, H.A.,Kahraman, Ö., Kahraman, P.B.,Sümer, H. ve Taner, M. (2014). Otoriter ve demokratik tutuma sahip ebeveynleri olan 5-6 yaş çocuklarının evcilik oyunlarında üstlendikleri roller. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 384-409.

Bilal, G.(1984). Demokratik ve otoriter olarak algılanan ana- baba tutumlarının çocukların uyum düzeylerine etkisi. Yayımlanmış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Bohannon, J., Blaton, R., & White, P. (1999). Gender role attitudes of American mothers and daughters over time. *Journal of Social Psychology*, 139(2), 173179.

Bronstein, M.H. & Zlotnik, D. (2008). Parenting Styles and Their Effects. M. M. Haith ve J.B.Benson (Ed.), *Infant and Early Childhood Development*, 496-509. Elsevier Inc.

Çağdaş, A. ve Şahin-Seçer, Z. (2006). Anne-baba eğitimi (2. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.

Ceyhan, Esra (Ed). (2000). Çocuk Gelişimi ve Psikolojisi, Açıköğretim Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Yayın No:698, Anadolu Üniversitesi Yayınları. 59, 60-210.

Çeliköz, N., ve ark., (2008). “Çocuk Yuvasında ve Ailesiyle Yaşayan Çocukların Ahlaki ve Sosyal Kural Anlayışlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:23, 1-13.

Cüceloğlu D: Yeniden insan insana. 4. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993.

Demiray, Ö. (2006). Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır.

Demiriz, S., Öğretir A. D. (2007).Alt Ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki 10 Yaş Çocuklarının Anne Tutumlarının İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi. Mart 2007, Cilt:15, No:1, 105–122.

Durmuş, R. (2006). 3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin kişilik özellikleri ile anne-baba tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ekşi, A. (2011). Gencin Ruhsal Gelişimi. (Editörü: Aysel Ekşi). Ben Hasta Değilim İstanbul: Nobel Tıp Kitapları.

Ersoy Ö, Şahin F. 0-6 Yaş Döneminde Anne-Baba Eğitiminin Önemi. Mesleki Eğitim Dergisi, 1999; 1 (1): 58-62.

Eren, N. (1985). Grup-Terapiye Katılan Çocukların Annelerinin Çocuk Bakımı ve Eğitimi Hakkındaki Bilgi Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Programı.

Feehan M, McGee R, Stanton WR, Silva PA: Strict and inconsistent discipline in childhood: consequences for adolescent mental health. Br J Clin Psychol 1991; 30 (4):325-331.

Franzoi, S.L, Davis, M.H. and Young, R. D.(1985).The effects of private self-consciousness and perspective taking on satisfaction in close relationships. Journal of Personality and Social Psychology, 48(6), 1 584-1 594.

Gander, M. J. ve Gardiner, H. W. (1998). Çocuk ve Ergen Gelişimi, Çevirenler: Ali Dönmez, Nilgün Çelen, Bekir Onur, İmge Yayınları, Ankara.

Gladding, S.T. (2002). Family Therapy. History, Theory and Practice. Second Edition, Merrill Prentice Hall. p.:6.

Gordon T. Etkili Ana Baba Eğitimi, Özkan B, editör. İstanbul, Sistem Yayıncılık, 1996; 144-167.

Howard BJ: Discipline in early childhood. *Pediatr Clin North Am* 1991; 38(6):1351-1369.

Kastro, R.M. (1998). Evlilik İçi Uyum ve Depresyon: Evlilik İlişkisinin Niteliği ve Eşlerde Semptom Oluşumu Hakkında Bir Çalışma. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Kabasakal, C. (2012). Çocuk psikiyatri polikliniğine ilk başvuran ailelerin aile işlevselliği ve çocuk yetiştirme tutumları. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Kaya, İ. (2003). Evlilik Uyumları İle Çocuklardaki Davranış Problemleri Arasındaki İlişkide Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı.

Keskin S. Çocuğun Yaş, Cinsiyet, Bilişsel Yetenek ve Ana Okuluna Gitmesinin Annenin Ev Kadınlığı Tutumuna Etkisi. *Cerrahpaşa Tıp Dergisi*, 2004; 35(4): 181-187.

Kırkincioğlu, M .(1995).Çocuk Ruh Sağlığı, İstanbul: Esin Yayınevi.

Köksal Akyol, A.(2003).Anne-baba-çocuk ilişkisi, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 36, 14.

Könezoğlu, B. (2006). Aile ve Ailenin Korunması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Landis, P.H. ve Stone, C.L.(1952). The Relationship of Parental Authority Patterns of Teenage Adjustments. State Collage of Washington.

Le Compte G, Le Compte A, Özer S. Üç Sosyoekonomik Düzeyde Ankaralı Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları: Bir Ölçek Uyarlaması. Türk Psikoloji Dergisi, 1978; 1 (1): 5-8.

Locke, E. A. (1968). Toward a theory of task motivation and incentives. Organizational Behavior and Human Performance.

Long, E.C.J., & Andrew, D.W. (1990). Perspective taking as a predictor of marital adjustment. Journal of Personality An Social Psychology, 59(1), 126-131.

Maccoby EE, Martin JA. Socialization in the Context of the Family: Parent Child Interaction. Handbook of Child Psychology, In Mussen P. Editor, Handbook of Child Psychology, Vol.4, New York, Wiley, 1983.

Mızrakçı Ş. Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etki Eden Faktörler: Demografik Özellikleri, Kendi Yetiştiriliş Tarzları, Çocuk Gelişimine İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Çocuğun Mizacına İlişkin Algıları, İzmir, Ege Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 1994.

Minuchin, S. (1974). *Families & Family Therapy*. Cambridge: Harvard University Press.

Montessori, Maria. (1992). Çocuk Eğitimi, Montessori Metodu, Çev. Güler Yücel. İstanbul:Acar Matbaa, Özgür Yayın. 3.Basım: 233.

Nazlı, S. (2000). Aile Danışması, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Onur, B. (1997). Gelişim Psikolojisi, Ankara: İmge Kitapevi.

Özyürek, A. (2004). Kırsal Bölge ve Şehir Merkezinde Yaşayan 5–6 Yaş Çocuğa Sahip Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ömeroğlu F. Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Terbiyesinde Annenin Rolü ve Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları, İstanbul, Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, 1998.

Öğretir, A.D. (1999). Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki 6 yaş çocuklarının sosyal oyun davranışlarıyla anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Özeri, Z. N. (1994). Okul öncesi dönemde ahlak gelişimi ve eğitimi (annenin çocuk yetiştirme tutumlarının beş yaş çocuğunun adalet gelişimine etkisinin araştırılması), (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Örgün, S. K. (2000). Anne baba tutumları ile 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlıkları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Rice, P.F. (1997). Child and Adolescent Development. New Jersey: Prentice- Hall Inc.

Savran, C. ve diğ. (1995). Ana-babaların kişilik özellikleri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişkiler, 10. YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, İstanbul: Ya-Pa Yayınları, 171- 180.

Senemoğlu, N. (2002). İlk çocukluk döneminde gelişim, Çocuk Gelişimi ve Psikolojisi 1, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Saxton, L. (1982). Marriage. the nature of marriage, the individual, marriage, and the family. (5.Edith). California, Wadsworth Publishing Company Belmont, A Division of Wadsworth, Inc. 216-224.

Şanlı, D. (2007). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Şendoğdu, M. C.(2000).Anaokuluna Devam Eden 5–6 Yaş Grubu Çocukların Anne Babalarını Algılamaları ile Anne Babaların Kendi Tutumlarını Algılamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Spanier, G. B. (1976). Journal of Marriage and the Family, Vol. 38, No. 1.

Tabak, N. (2007). İlköğretim birinci kademedede davranış sorunları olan çocukların anne baba tutumları. Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Tezel Şahin F. ve A. Özyürek. (2008). 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme davranışlarına etkisinin incelenmesi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(3): 395-414.

Tezer, E. (1986). Evli eşler arasındaki çatışma davranışları algılama ve doyum. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tortumluoğlu, G. (1999). Annelerin aile kavramını algılaması ve bunun çocuk yetiştirme tutumuna etkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Tutarel, K. Ş. (1999). Evlilikte uyum ölçeğinin (EUÖ) güvenilirlik ve geçerlik çalışması. 3P Dergisi, 7(1), 50-57.

Tutarel, K. Ş. ve Çabukça, F. (2002). Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu ile İlişkisi. Aile ve Toplum Dergisi.2 (5), 35 – 41.

Ulusoy MD, Demir N, Baran A. Ebeveynin Çocuk Yetiştirme Biçimi ve Ergen Problemleri: Ankara İli Örneği. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2005; 3(3).

Üstün, K. E. (1989). Okul öncesi eğitimi alan 5–6 yaş ve ilkokula devam eden 7–8, 9–10, 11 yaş grubu çocukların anne-babalarının otoritesini algılama farklarının karşılaştırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Programı, Ankara.

Yavuzer, H. (1986) Ana- Baba ve Çocuk. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi.

Yılmaz, A. (2001). Eşler arasındaki uyum: Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgü Çalışmalar. Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi, Cilt: 1 Sayı : 4.

Yılmaz, A., (2001). Eşler arasındaki uyum, anne-baba tutumu ve benlik algısı arasındaki ilişkilerin gelişimsel olarak incelenmesi. Türk Psikoloji Dergisi, 16(47), 1-20.

Yılmaz, A., (1999). Çocuk yetiştirme tutumları: kuramsal yaklaşımlar ve görgül çalışmalar. Türk Psikoloji Yazıları, 3(1). 99-118.

Yılmazer, Y. (2007). Anne baba tutumları ile ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul başarısı ve özerkliklerinin gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi.

Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yörükoğlu A: Aile tutumları ve çocuk yetiştirme. GATA Seminer; Ankara, 1996.

EKLER

EK-I KİŞİSEL BİLGİ FORMU

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın Katılımcı,

Elinizdeki form, *Evli ve Çocuk Sahibi Kadınların Evlilik Uyumlarıyla Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* için kişisel bilgilerinizi elde etmek üzere hazırlanmıştır. Kişisel bilgileriniz hiç kimseye paylaşılmayacaktır. Sorulara dürüst ve samimi cevap vermeniz araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini arttıracaktır. Katılımınız için teşekkür ederim.

1. Yaşınız:

- 18-30
 30-40
 40 ve üstü

2. Kaç yıldır evlisiniz?

- 0 - 4
 5 - 9
 10 – 14
 15 ve üzeri

3. Kaç çocuğunuz var?

- 1
 2
 3
 4 ve üzeri

4. Eğitim durumunuz nedir?

- İlköğretim
 Lise
 Üniversite
 Diğer (Açıklayınız).....

5. İş durumunuz nedir?

- Çalışıyor Çalışmıyor

6. Ailenizin aylık geliri ortalama ne kadardır (aile bütçesi)?

- 0-1500 TL
 1500-3000 TL
 3000-6000 TL
 6000 ve üzeri

EK-II EVLİLİK UYUM ÖLÇEĞİ (EUÖ)

EVLİLİK UYUMU ÖLÇEĞİ

Sayın Katılımcı,

1) Aşağıdaki ölçek çizgisi üzerinde her şeyi ile şimdiki evliliğinizin mutluluk derecesini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı daire içine alınız. Ortadaki “mutlu” sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği çok mutlu olan küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

Aşağıdaki maddelerde verilen konular hakkında, siz ve eşiniz arasındaki anlaşma ya da anlaşmazlık derecesini ölçekteki sayılardan birini seçerek ifadenin yanındaki boşluğa yazınız. Lütfen her maddeyi dikkate alınız.

- Her zaman anlaşırız (5)
Hemen her zaman anlaşırız (4)
Ara sıra anlaşamadığımız olur (3)
Sıklıkla anlaşamayız (2)
Hemen her zaman anlaşamayız (1)
Her zaman anlaşamayız (0)

- 2)_____ Aile bütçesini idare etme
3)_____ Boş zaman etkinlikleri
4)_____ Duyguların ifadesi
5)_____ Arkadaşlar
6)_____ Cinsel ilişkiler
7)_____ Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya yerinde davranış)
8)_____ Yaşam felsefesi
9)_____ Eşin akrabalarıyla ilişki biçimi

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabı seçiniz ve seçtiğiniz cevabın başında yer alan parantez içine x işareti koyunuz.

10) Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle:

- erkeğin susması ile
- kadının susması ile
- karşılıklı tavizlerle anlaşmaya varılarak sonuçlanır.

11) Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

- hepsini
- bazılarını
- çok azını
- hiç birini

12) Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

- bir şeyler yapmayı
- evde oturmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder?

- bir şeyler yapmayı
- evde oturmayı

13) Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

- sık sık
- arada sırada
- çok seyrek
- hiçbir zaman

14) Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz,

- aynı kişiyle evlenirdiniz
- farklı bir kişiyle evlenirdiniz
- hiç evlenmezsiniz

15) Eşinize güvenir sırlarınızı ona açar mısınız?

- hemen hemen hiçbir zaman
- nadiren
- çoğu konuda
- her konuda

EK – III PARI (AİLE HAYATI VE ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMU ÖLÇEĞİ)
PARI (AİLE HAYATI VE ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMU ÖLÇEĞİ)

Sayın Katılımcı,

Aşağıda verilen ifadeleri okuyup, karşılarında bulunan değerlendirme kısmında size uygun gelen kısmın altındaki parantezin içine X işareti koyunuz. Değerlendirmenizi aşağıda açıklanan şekilde yapınız.

Çok uygun buluyorum (4)

Oldukça uygun buluyorum (3)

Biraz uygun buluyorum (2)

Hiç uygun bulmuyorum (1)

	Çok Uygun Buluyorum (4)	Oldukça Uygun Buluyorum (3)	Biraz Uygun Buluyorum (2)	Hiç Uygun Bulmuyorum (1)
1. Çocuk yorucu veya zor işlerden korunmalıdır.				
2. Anne ve babalar, çocuklarını, dertlerini anlatmaya teşvik ederler. Fakat bazen çocukların dertlerinin hiç açılmaması gerektiğini anlayamazlar.				
3. Çocuk, boşa giden dakikaların bir daha hiç geri gelmeyeceğini ne kadar çabuk öğrenirse, kendisi için o kadar iyi olur.				
4. Bir anne çocuğunun düş kırıklığına uğramaması için elinden geleni yapmalıdır.				

5. Çocuk yürümeyi ne kadar erken öğrenirse o kadar iyi terbiye edilebilir.				
6. Çocuk yetiştirmek sinir bozucu, yıpratıcı bir iştir.				
7. Çocuğun hayatta öğrenmesi gereken o kadar çok şey vardır ki zamanını boşa geçirmesi affedilemez.				
8. Babalar, biraz daha şefkatli olsalar, anneler çocuklarını daha iyi yönetebilirler				
9. Çocuk yetiştirmenin kötü taraflarından biri de anne ya da babanın istediğini yapabilmesi için yeter derecede özgür olmamasıdır.				
10. En iyi yetişkinler, sıkı kurallarla yetiştirilen çocuklardan çıkar.				
11. Bir anne çocuğunun mutluluğu için kendi mutluluğunu feda etmesini bilmelidir				
12. Daima koşuşturan, hareketli bir çocuk büyük bir olasılıkla mutlu bir kişi olacaktır.				
13. Büyükler çocukların şakalarına güler, onlara eğlendirici öyküler anlatırsa, evdeki düzen daha				

düçgün, daha kalıcı olur.				
14. Çocuğun en gizli düşüncelerini bilmek bir annenin görevidir				
15. Anne-babalar çocuklarına, sorgusuz sualsiz kendilerine sadık kalmalarını öğretmelidir.				
16. Bütün genç anneler, bebek bakımında beceriksiz olacaklarından korkarlar.				
17. Bütün gününü çocuklarla geçirmek zorunda kalan bütün aneelerin sonunda çocuklar sinirine dokunur.				
18. Anne ve babalar her zaman çocuklarının kendilerine uymasına beklememeli, biraz da kendileri çocuklarına uymalıdır.				
19. Eğer anneler dileklerinin kabul edileceğini bilselerdi, babaların daha anlayışlı olmalarını dilerlerdi.				
20. Bir çocuğu ne olursa olsun, dövüşmekten kaçınması gerektiği öğretilmelidir.				
21. Çocuklar bencil olduklarında hep				

bir şeyler istediklerinde, annenin tepesinin atması çok doğaldır.				
22. Çocuklar ailedeki kuralları uygun bulmuyorlarsa bunu anne-babalarına söylemeleri hoş karşılanmalıdır.				
23. Anneler çoğu zaman çocuklarına bir dakika daha dayanamayacakları duygusuna kapılırlar.				
24. Çocuğu sıkı terbiye ederseniz, sonra size teşekkür eder.				
25. Küçük bir çocuk, cinsiyet konusunda sakınmalıdır.				
26. Bir annenin çocuğunun hayatı hakkında her şeyi bilmeye hakkı vardır. Çünkü çocuğu onun bir parçasıdır.				
27. Uyanık bir anne baba çocuğunun tüm düşüncelerini öğrenmeye çalışmalıdır				
28. Çocuklar, anne-babalarının kendileri için neler feda ettiklerini düşünmelidir.				
29. Eğer çocukların dertlerini söylemelerine izin verilirse, büsbütün şikayetçi olurlar.				
30. Sert terbiye,				

sağlam ve iyi karakter geliştirir.				
31. Genç bir kadın henüz gençken, istediği pek çok şey olduğu için, anne olunca kendisini tutuklanmış gibi hisseder				
32. Anneler, çocukları için hemen hemen bütün eğlencelerini feda ederler.				
33. Babalar daha az bencil olsalar, kendilerine düşen görevi yaparlardı.				
34. İyi bir anne, çocuğunu ufak tefek güçlüklerden korumalıdır.				
35. Bir çocuğa anne ve babasını herkesten üstün görmesi öğretilmelidir.				
36. Çocuk hiçbir zaman ailesinden sır saklamamalıdır.				
37. Çocuklardan, sık sık ödün vermelerini, anne babaya uymalarını istemek doğru değildir.				
38. Çoğu anneler bebeklerine bakarken onu inciteceklerinden korkarlar				
39. Bir çocuğa başı derde girdiğinde dövüşmek yerine, büyüklere başvurması öğretilmelidir.				
40. Anne – babalar arasındaki bazı konular hafif bir				

tartışma ile çözülmezler.				
41. Ev bakımında ve idaresinde en kötü şeylerden biri de kişinin kendini evinde tutuklanmış gibi hissetmesidir.				
42. Hiçbir kadından yeni doğmuş bir bebeğe tek başına bakması beklenmemelidir				
43. Erkek ve kız çocuklarının birbirlerini soyunurken görmeleri gerekir.				
44. Çocukların sorunlarına eğilirseniz sizi oyalamak için bir çok masal uydururlar.				
45. Eğer anne – babalar çocukları ile şakalaşp beraber eğleirse, çocuklar onların öğütlerini dinlemeye daha çok yönelirler.				
46. Anneleri kendileri yüzünden zorluk çektiği için çocuklar, onlara karşı daha anlayışlı olmalıdırlar.				
47. Bir çocuk eninde sonunda anne – babasınınkinden daha üstün bir akıla sahip olamayacağını öğrenir				
48. Eğer bir anne çocuklarını iyi yetiştirmiyorsa				

belki de bu, babanın evde kendine düşen görevi iyi yapamamasından ileri geliyordur.				
49. Genç bir anne için ilk bebeğin bakımı sırasında yalnız kalmaktan daha kötü bir şey olamaz				
50. Bir çocuğun diğer bir çocuğa vurması hiçbir şekilde hoşgörülle karşılanamaz.				
51. Anne – babalar çocuklarına hayatta ilerleyebilmeleri için hep bir şeyler yapmaları ve boşa zaman geçirmemeleri gerektiğini öğretmelidirler				
52. Akıllı bir kadın yeni bir bebeğin doğumundan önce ve sonar yalnız kalmamak için elinden geleni yapar.				
53. Evde olup bitenleri sadece anne bildiği için ev hayatını onun planlaması gerekir.				
54. Kendi haklarına sahip olabilmesi için, bazen bir kadının kocasını terslemesi gerekir				
55. Bütün zamanını çocuklarıyla geçirmek, bir kadına kanadı kopmuş kuş duygusunu verir.				

56. Anne kollarını sıvar, bütün yükü sırtına alırsa tüm aile rahat eder.				
57. Anne – babalar çocuklarını kendi kendilerine oluşturdukları güveni sarsabilecek bütün güç işlerden sakınmalıdırlar.				
58. Çocuklar aslında sıkı disiplin içinde mutlu olurlar				
59. Çocuklarının toplantılarıyla kız – erkek arkadaşlarıyla ve eğlenceleriyle ilgilenen anne – babalar onların iyi yetişmelerini sağlarlar.				
60. Anne ve babaya sadakat her şeyden önce gelir.				

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad: GÖKŞEN KÜBRA TÜRKMEN

Adres: İSTANBUL/ANKARA

Gsm:0536 791 95 25

Mail: goksen.turkmeen@gmail.com

İnternet: www.goksenturkmen.com

www.gktpsikoloji.com

EĞİTİM:

Üsküdar Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans

Doğu Akdeniz Üniversitesi İngilizce Psikoloji

Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği

YABANCI DİL:

İngilizce

KİŞİSEL BİLGİLER:

Doğum Tarihi: 25.05.1992

BİLGİSAYAR BİLGİSİ:

MS Office

SPSS

SERTİFİKA VE EĞİTİM PROGRAMLARI:

2018 Rorschach Testi Eğitim ve Uygulayıcı Sertifikası

2017 MMPI Eğitim ve Uygulayıcı Sertifikası

2017 WAIS Eğitim ve Uygulayıcı Sertifikası

2016 Pozitif Psikoloji Zirvesi Katılım Belgesi

2016 İsmail Küçükkaya Algı Yönetim Psikolojisi, Kişilerarası İletişim ve Etkili Sunum Sertifikası

2015 Ada Eğitim&Akademi Fatih Portakal Etkili İletişim ve Beden Dili Eğitim Sertifikası

2015 Kıbrıs Türk Tabipleri Odası 'HIV farkındalık semineri' Katılım Sertifikası

2015 Mental Health Stigma Konulu Film Yarışması Birinciliği

2014 Klinik ve Adli Psikoloji Derneği Porteus Labirentleri Uygulayıcı Sertifikası

2014 Klinik ve Adli Psikoloji Derneği Bender Gestalt Görsel Motor Algılama Uygulayıcı Sertifikası

2014 Klinik ve Adli Psikoloji Derneği Peabody Resim Kelime Eşleştirme Testi Uygulayıcı Sertifikası

2014 Klinik ve Adli Psikoloji Derneği Kent E.G.Y Uygulayıcı Sertifikası

2014 Klinik ve Adli Psikoloji Derneği Catel 2A Zeka Testi Uygulayıcı Sertifikası

2014 Klinik ve Adli Psikoloji Derneği Gessel Gelişim Testi Uygulayıcı Sertifikası
2014 Klinik ve Adli Psikoloji Derneği Goodenough&Draw a Person Uygulayıcı Sertifikası
2014 Klinik ve Adli Psikoloji Derneği Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Uygulayıcı Sertifikası
2014 Eastern Mediterranean University 8. Psikoloji Günüleri Katılım Sertifikası
2014 Rodos Grup Diksiyon Eğitim Sertifikası
2014 Rodos Grup Beden Dili Eğitim Sertifikası
2014 Rodos Grup Etkili İletişim Eğitim Sertifikası
2013 18. Ulusal Psikoloji Öğrencileri Kongresi Çift ve Aile Terapisi Çalışma Grubu Sertifikası
2013 18. Ulusal Psikoloji Öğrencileri Kongresi İzmir TPÖÇG Katılım Belgesi
2013 Üstün Zekalılar Derneği Dr. Mehmet Hilmi Eren Özel Yetenekli Çocuklar Eğitim Sertifikası
2013 PDR Ve Psikoloji Ulusal Öğrenci Kongresi Katılım Belgesi
2013 Doğu Akdeniz Üniversitesi 7. Psikoloji Günüleri Etkinlik Sorumlusu Belgesi
2013 ODTÜ Sinirbilim Günüleri Katılım Belgesi
2013 Personal Excellence and Self Awareness by Yogesh Sharda Katılım Belgesi
2012 Bağımsız Psikologlar İnisyatifi Psikoloji Bahar Kampı Katılım Belgesi
2012 Psikologlar Psikiyatristler Derneği Temel Kuantum Düşünme Teknikleri Eğitim Programı

İŞ DENEYİMİ

2018 Happy Montessori Kids Anaokulu ve Eğitim Kurumları Psikolog
2018 Dörtel Metal Psikolog

STAJ

NP İstanbul Beyin Hastanesi